

Pensioenresultaat voor maatmensen bij dertien pensioenfondsen: Vergelijking FTK en nieuw pensioencontract

Onderzoeksgroep Financieel, Pensioenfederatie, Den Haag
19 juni 2020

Dit rapport vergelijkt het pensioenresultaat bij het huidige en het nieuwe pensioencontract voor maatmensen bij dertien pensioenfondsen. Het huidige contract valt onder het Financieel Toetsingskader (FTK), het nieuwe contract duiden we hier aan als Verkenningsvariant (VKV). Dit rapport vermeldt het gemiddelde pensioenresultaat gedurende de pensioenperiode bij een verwacht scenario, een slecht weer scenario en een goed weer scenario. De uitkomsten van de scenarioanalyse zijn omgerekend in euro's voor maatmensen met een bruto inkomen van 25.000, 35.000 of 55.000 euro. De vermelde pensioenresultaten zijn inclusief bruto AOW van een gehuwde (10.625 euro).

De fondsen hebben gerekend met hun eigen veronderstellingen over premie-inleg, beleggingsbeleid en leeftijdsopbouw. De economische scenario's zijn ontleend aan het KNW-model met een toekomstige lange rente van 1,5%. De startdekkingsgraad is 100%. Bij overgang van FTK naar VKV zijn de aanspraken, gewaardeerd met de risicovrije rentetermijnstructuur, omgezet in voor pensioen gereserveerde vermogens. Jongeren dragen bij de gekozen invulling van VKV veel beleggingsrisico via de toekenning van overrendement en zijn in beperkte mate beschermd tegen renterisico via de toekenning van hedge-rendement, bij ouderen is dit andersom. De solidariteitsreserve wordt gevuld met 1/10 van de premie-inleg; jaarlijks wordt 1/15 van de reserve uitgekeerd naar rato van de vermogens. Er is gerekend zonder minimaal vereist eigen vermogen in VKV, aangezien het beleggingsrisico en langlevensrisico bij de deelnemers liggen en niet bij het fonds.

De gemiddelde uitkering gedurende de pensioenperiode voor (bijna) gepensioneerden is in verwachte en gunstige scenario's veelal hoger bij VKV dan bij FTK, doordat bij FTK meer rendement naar een reserve vloeit. De reserve groeit bij veel fondsen in een mediaan scenario bij VKV naar zo'n 3% en bij FTK naar zo'n 30%; in een gunstig scenario bij VKV naar ongeveer 5% en bij FTK naar ruwweg 100%. Jonge en toekomstige deelnemers zijn vooral in ongunstige scenario's in FTK veelal goed af, doordat de opgebouwde reserve extra rendement genereert. De reserve in FTK reduceert bovendien de kans op een verlaging van de uitkering bij tegenvallers.

Bij sterk vergrijzende fondsen zijn de pensioenresultaten van deze twee contracten lastiger te vergelijken doordat de blootstelling aan beleggingsrisico uiteen loopt. Deelnemers in sterk vergrijzende fondsen met een vast beleggingsbeleid dragen bij VKV veel beleggingsrisico op jonge leeftijd door de ruime toekenning van overrendement, maar ook op latere leeftijd doordat er dan weinig jongeren in het fonds zijn om dit risico te dragen. De gemiddelde blootstelling aan beleggingsrisico gedurende de levensloop voor huidige jongeren kan bij een vergrijzend deelnemersbestand bijvoorbeeld 60% bedragen, terwijl het fonds slechts voor 50% belegt in zakelijke waarden. De ruimere blootstelling van jonge en toekomstige deelnemers aan beleggingsrisico in VKV leidt in veel scenario's tot een hoger pensioen dan in FTK, maar in de meest ongunstige scenario's (nog ongunstiger dan slecht weer) tot een lager pensioen. Als de leeftijdsopbouw stabiliseert of het fonds het beleggingsbeleid aanpast aan de veranderende leeftijdsopbouw zullen de resultaten van deze fondsen meer in lijn komen met de eerder beschreven resultaten van de andere fondsen.

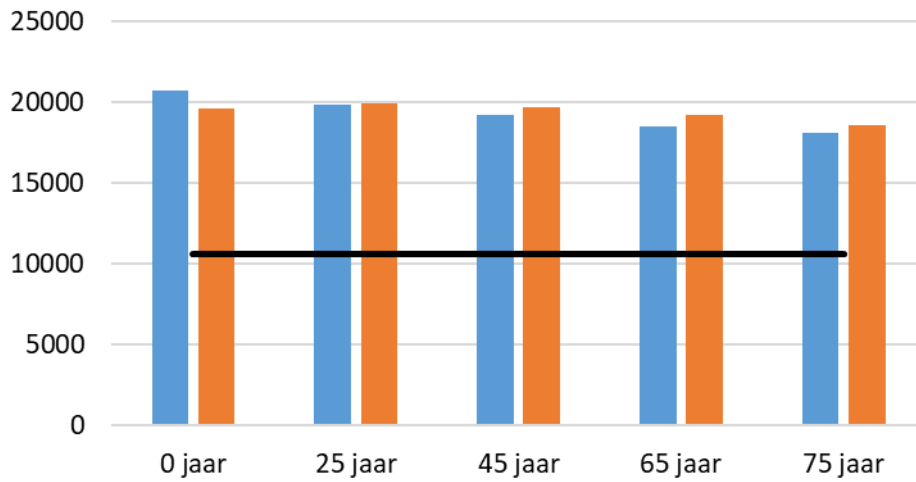
De vergelijking van de pensioenresultaten is een vergelijking, maar niet de vergelijking van de twee pensioencontracten. Bij de invulling van de contracten zijn verschillende keuzes mogelijk ten aanzien van premiebeleid, beleggingsbeleid, uitdeelregels bij hoge dekkingsgraden in FTK, toerekening van hedge rendement en overrendement in VKV, vul- en uitdeelregels van de solidariteitsreserve, de spreiding van schokken gedurende de uitkeringsfase en de wijze van overgang van FTK naar VKV. De contractvergelijking is bovendien gevoelig voor de gehanteerde financieel-economische scenario's en de veronderstelde demografische ontwikkeling.

De uitkomsten zijn wel bruikbaar voor een vergelijking van het pensioenresultaat van de twee contracten bij uiteenlopende economische scenario's, maar geven geen uitsluitsel welk cohort het hoogste pensioen heeft. Bij de oudste cohorten is beperkt informatie beschikbaar over hun vroegere arbeidsinkomen. Bovendien was de arbeidsparticipatie van vrouwen vroeger veel lager dan nu, waardoor het pensioenresultaat lastig te vergelijken is. Bij de jongste cohorten is het toekomstige pensioenresultaat sterk afhankelijk van de economische ontwikkeling in de komende decennia, naast de premie-inleg en de arbeidsdeelname. Stellige uitspraken over de hoogte van het aanvullend pensioen van de jongste cohorten zijn hierdoor niet mogelijk. Het pensioen van de jongste cohorten valt volgens de simulaties in gunstige scenario's heel hoog uit en in ongunstige scenario's heel laag. In werkelijkheid zullen de uitkomsten wellicht minder extreem zijn, bijvoorbeeld door aanpassing van de premie-inleg, het beleggingsbeleid of de uittreedleeftijd.

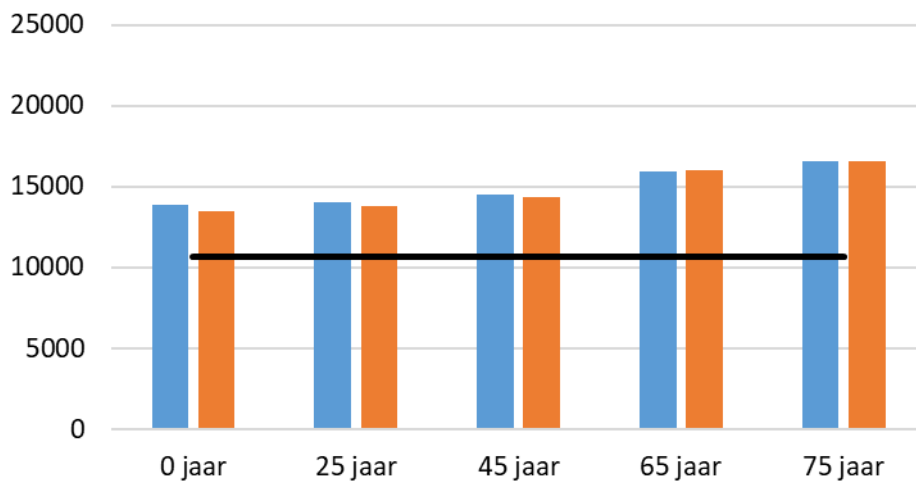
De fondsen hebben tevens de uitkomsten in twee specifieke scenario's geanalyseerd voor 25-, 45- en 68-jarigen gedurende een periode van tien jaar. De resultaten illustreren dat het toekomstig pensioen, afgezien van nieuwe premie-inleg, bij jongeren in VKV gevoelig is voor mee- en tegenvallers in beleggingsrendement en voor veranderingen in de rente. De uitkering van gepensioneerden is in VKV juist minder gevoelig voor renteschokken dan in FTK en SER, waarvoor gerekend is met een beperkte afdekking van renterisico. In VKV en SER groeit de opbouw van jongeren meer dan in FTK vanwege de afschaffing van de doorsneesystematiek, na middelbare leeftijd is dit andersom.

De pensioenresultaten zijn gebaseerd op de vervangingsratio's die zijn bepaald met een stochastische analyse. De uitkomsten van deze analyse zijn uitgebreider beschreven in een ander rapport van de Pensioenfederatie: 'Nieuw pensioencontract en vergelijking met FTK- en SER-contract'. Hierin is ook de invulling van de twee contracten uitgebreider beschreven. Bij de pensioenresultaten in dit rapport zijn geen fondsnamen vermeld, aangezien de fondsbesturen onvoldoende gelegenheid hebben gehad om nadere keuzes te maken over de invulling van het nieuwe contract.

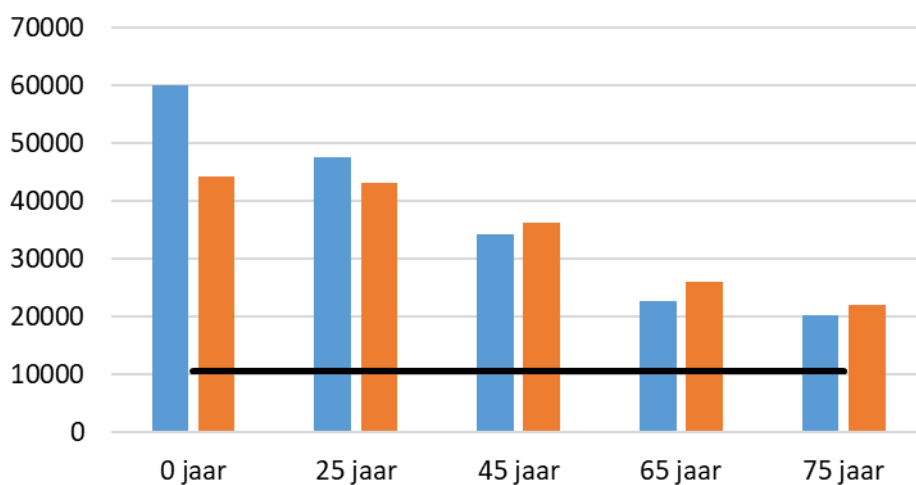
Salaris: 25K, verwacht scenario

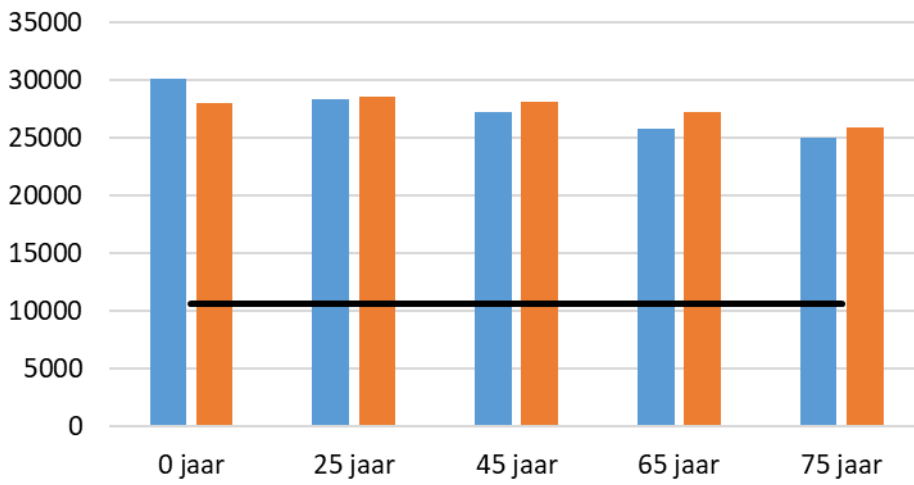
Salaris: 25K, slecht weer scenario

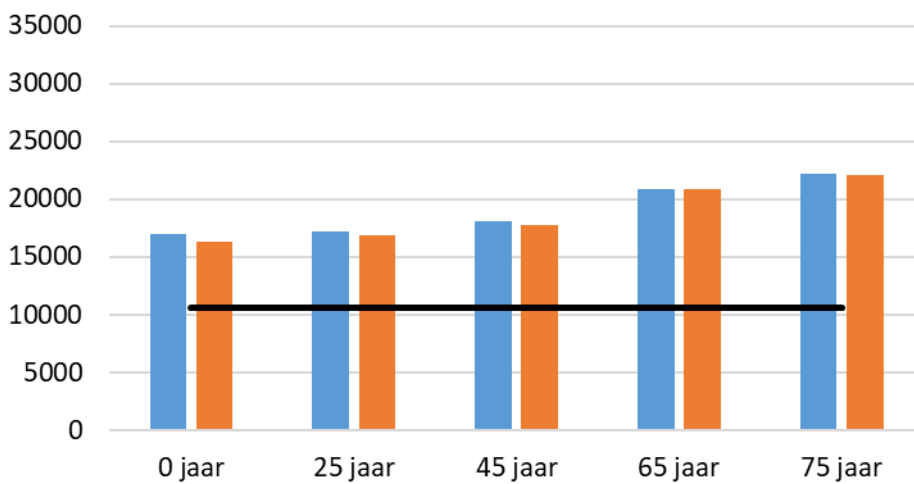
Salaris: 25K, goed weer scenario

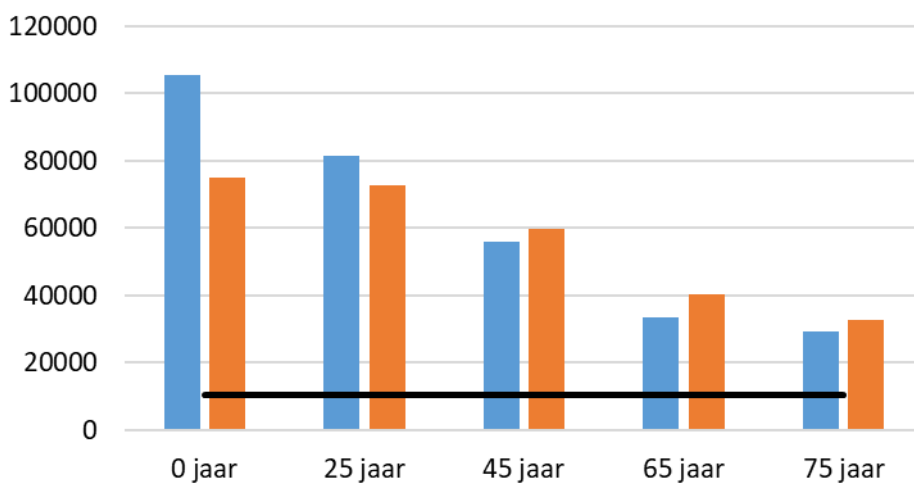
Salaris: 35K, verwacht scenario

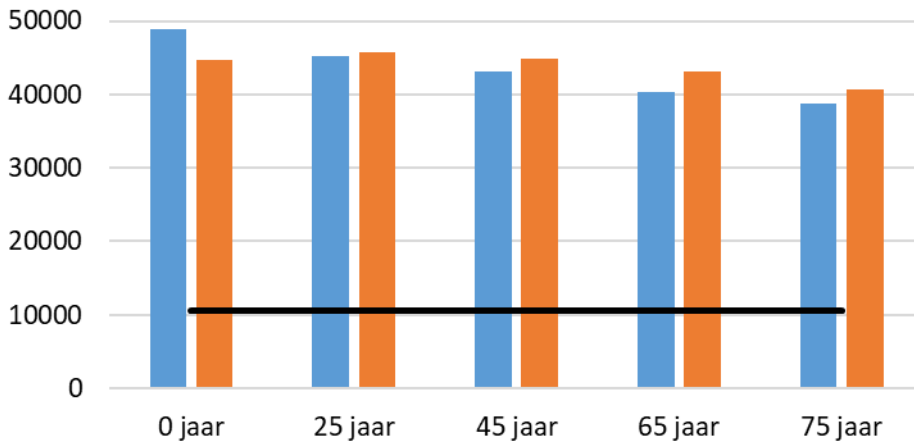
Salaris: 35K, slecht weer scenario

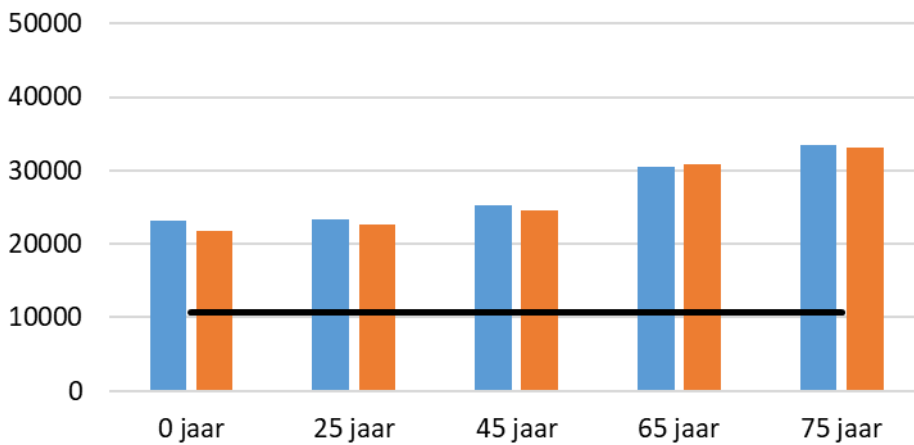
Salaris: 35K, goed weer scenario

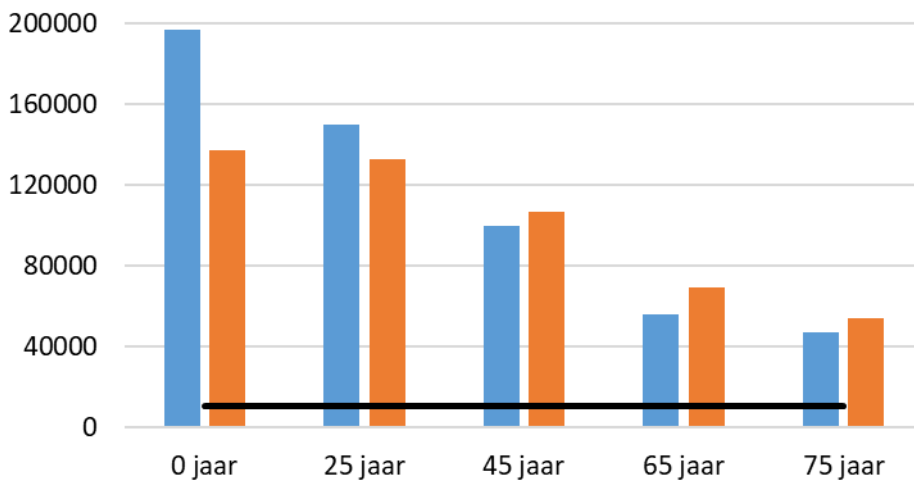
Salaris: 55K, verwacht scenario

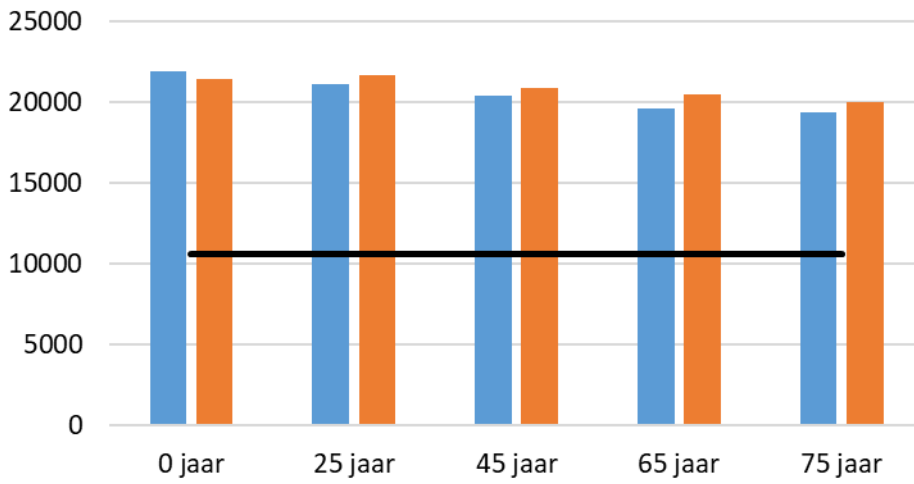
Salaris: 55K, slecht weer scenario

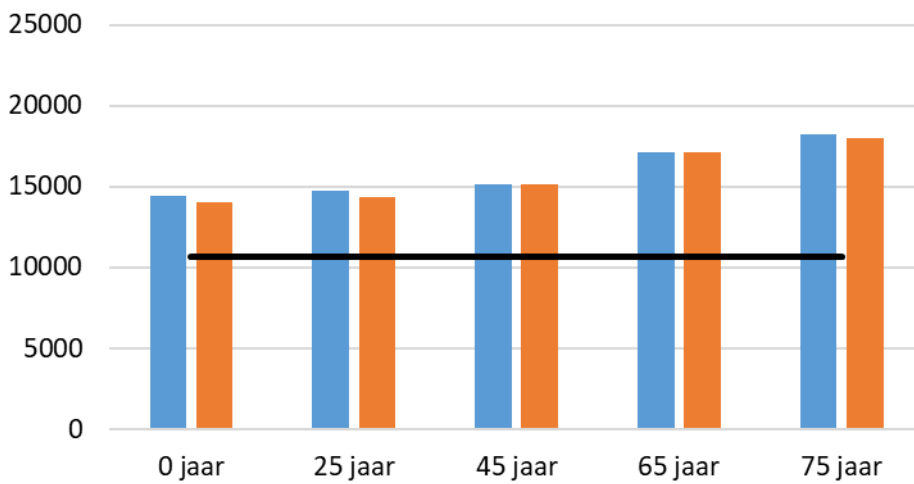
Salaris: 55K, goed weer scenario

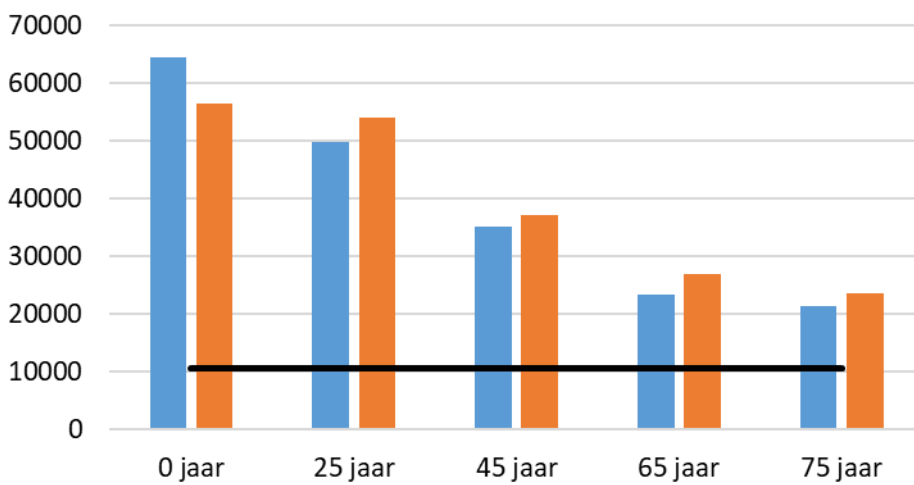
Salaris: 25K, verwacht scenario

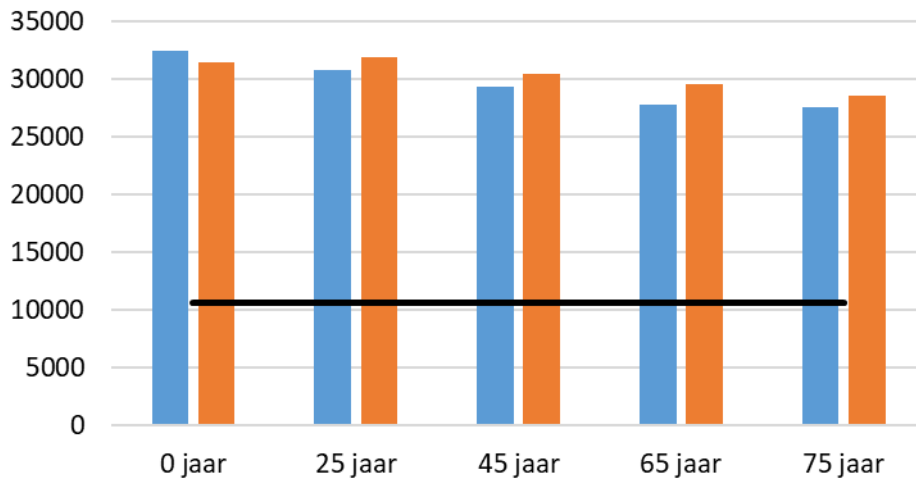
Salaris: 25K, slecht weer scenario

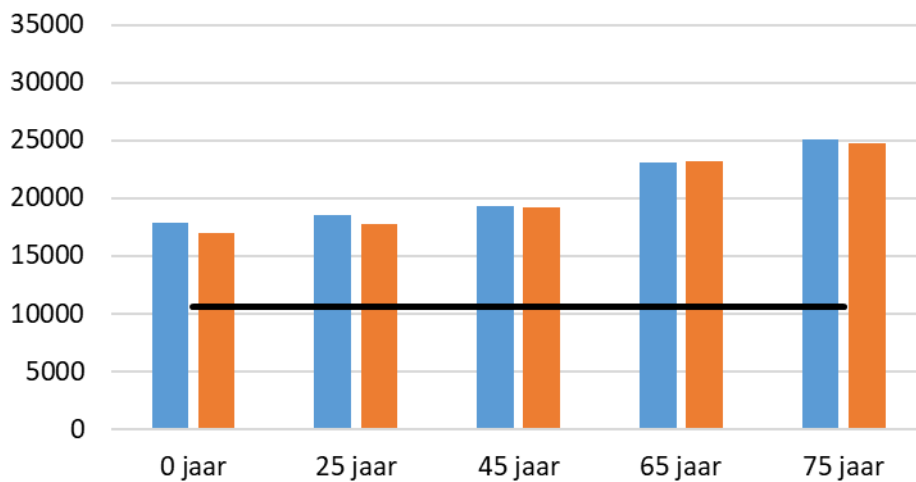
Salaris: 25K, goed weer scenario

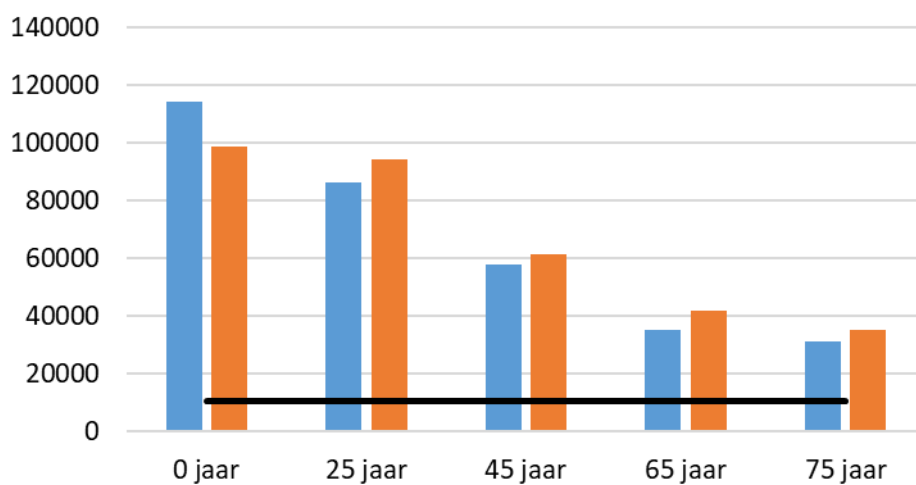
Salaris: 35K, verwacht scenario

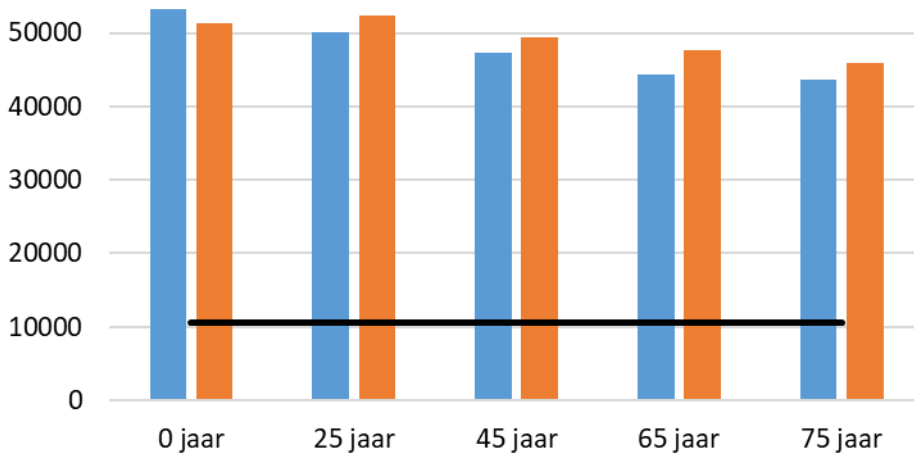
Salaris: 35K, slecht weer scenario

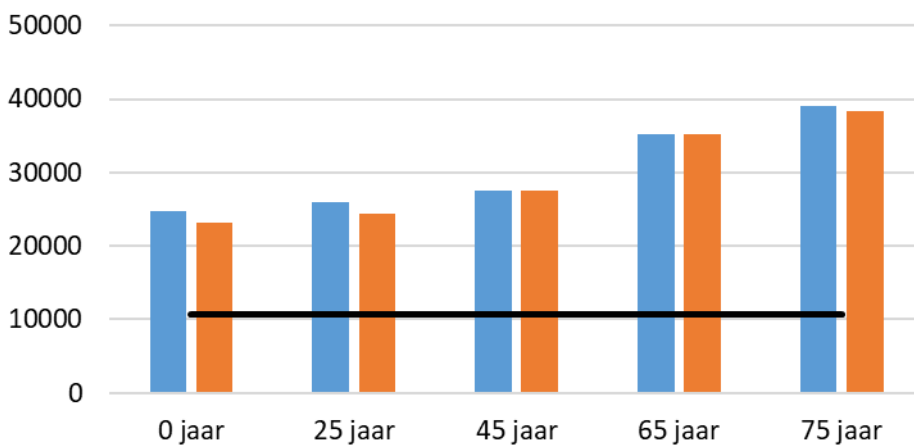
Salaris: 35K, goed weer scenario

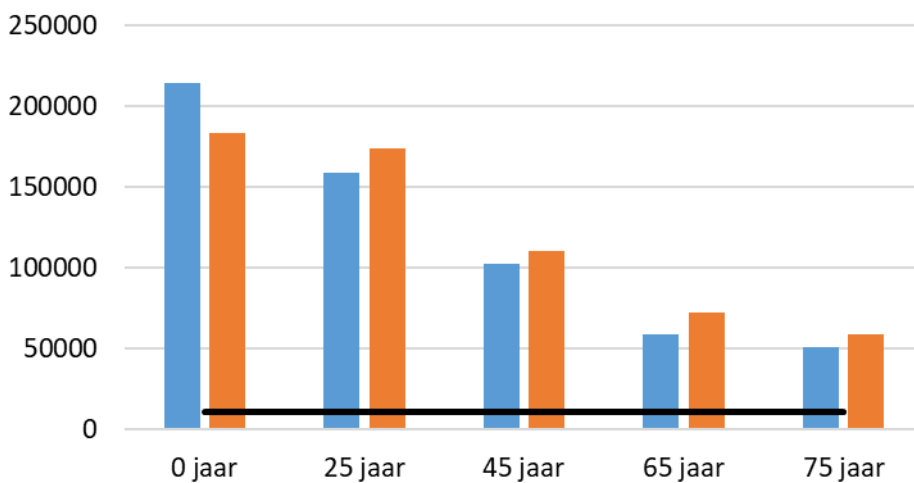
Salaris: 55K, verwacht scenario

Salaris: 55K, slecht weer scenario

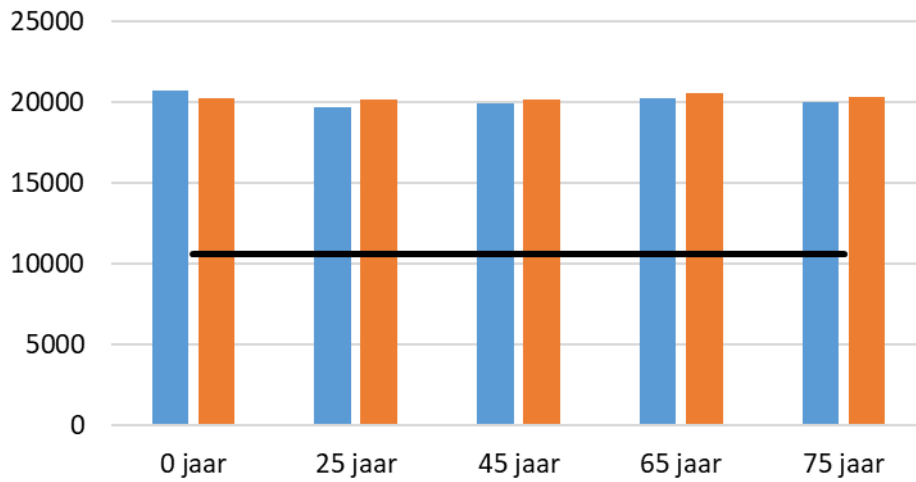

Salaris: 55K, goed weer scenario

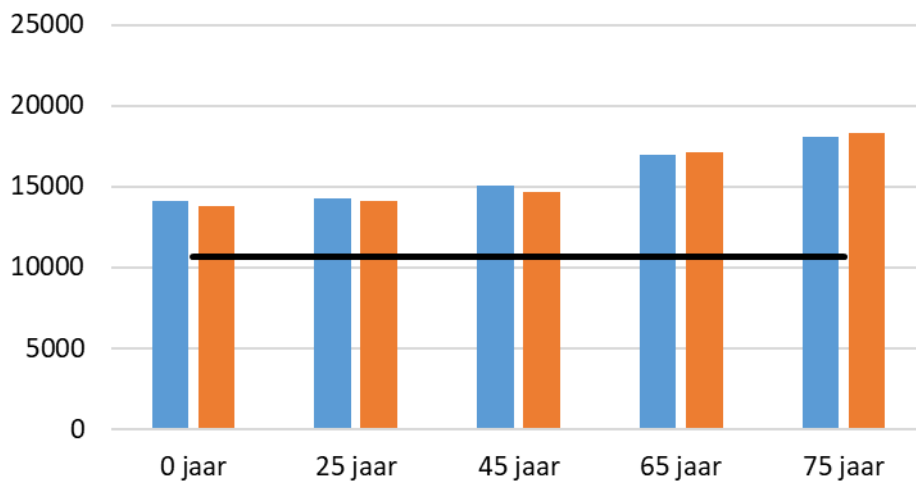

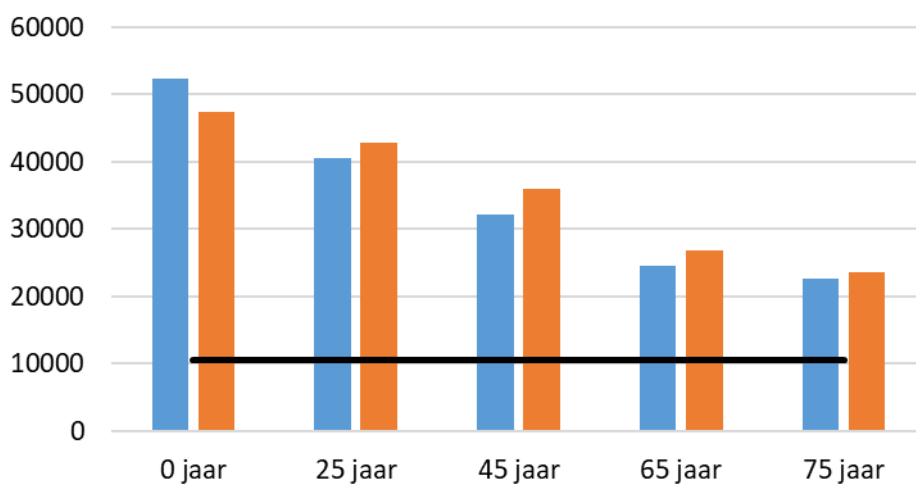
Salaris: 25K, verwacht scenario

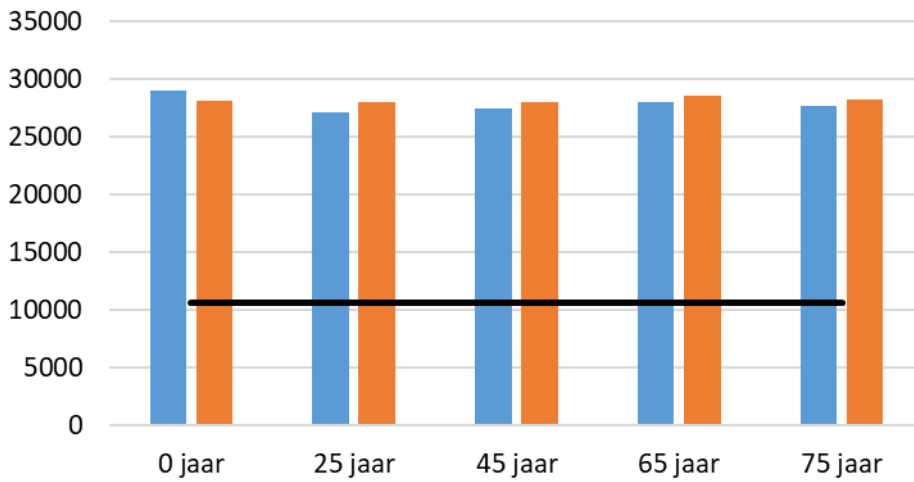
Salaris: 25K, slecht weer scenario

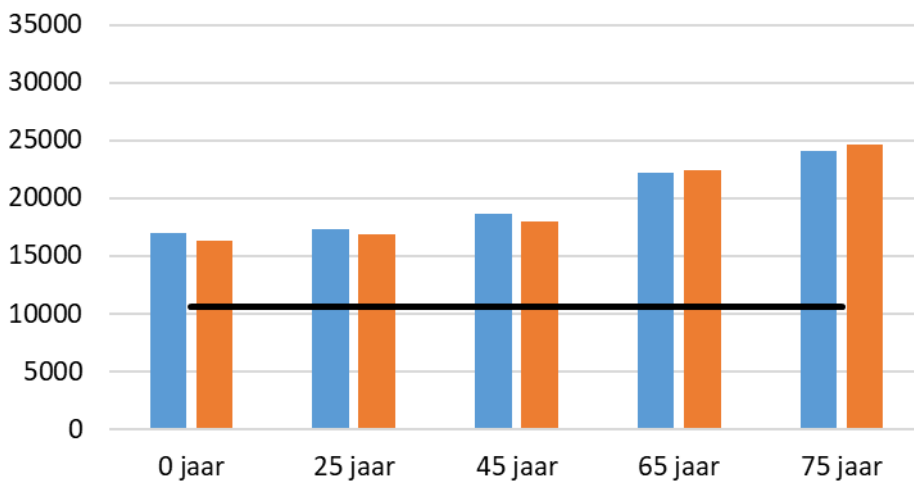
Salaris: 25K, goed weer scenario

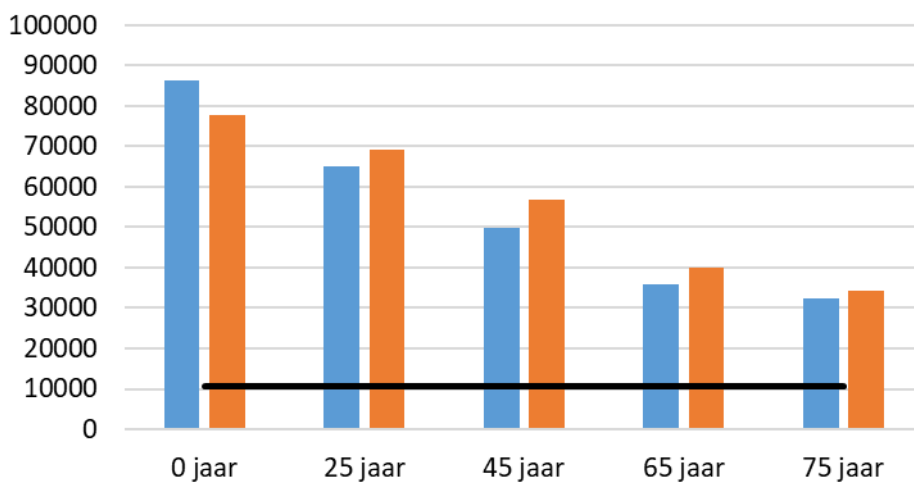
Salaris: 35K, verwacht scenario

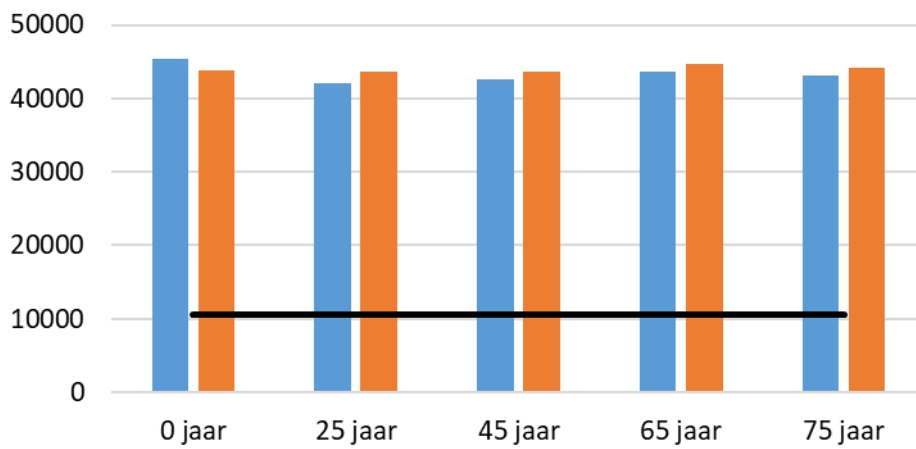
Salaris: 35K, slecht weer scenario

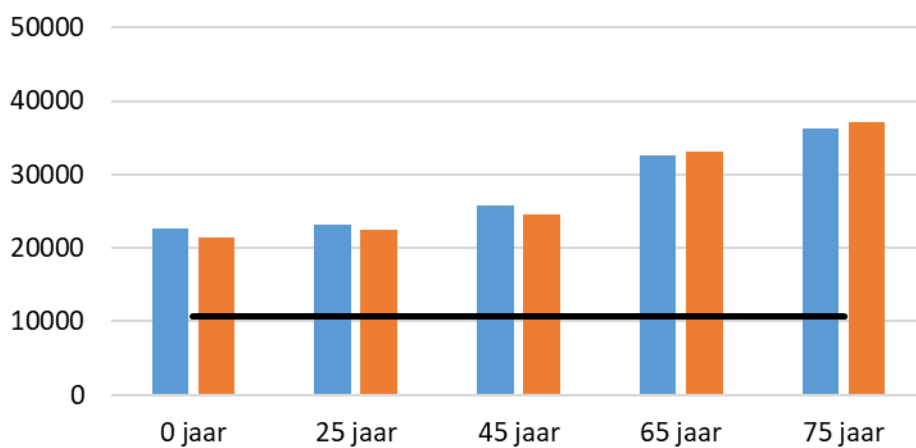
Salaris: 35K, goed weer scenario

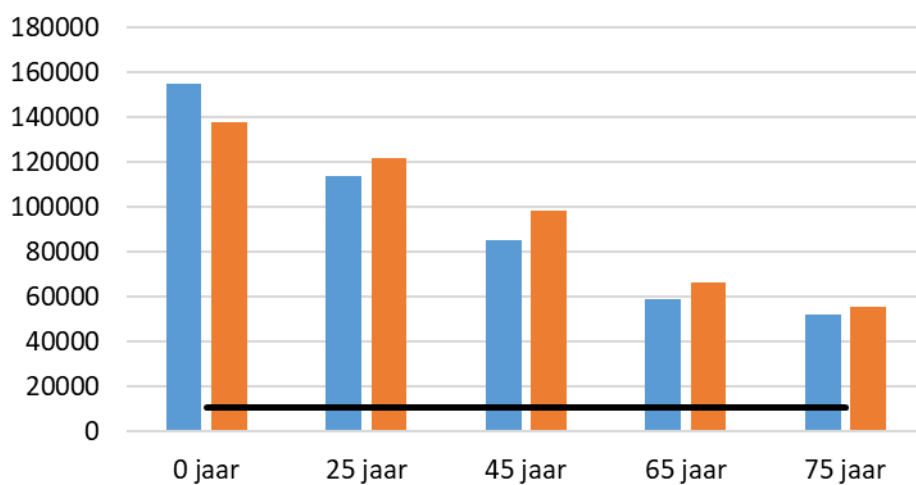
Salaris: 55K, verwacht scenario

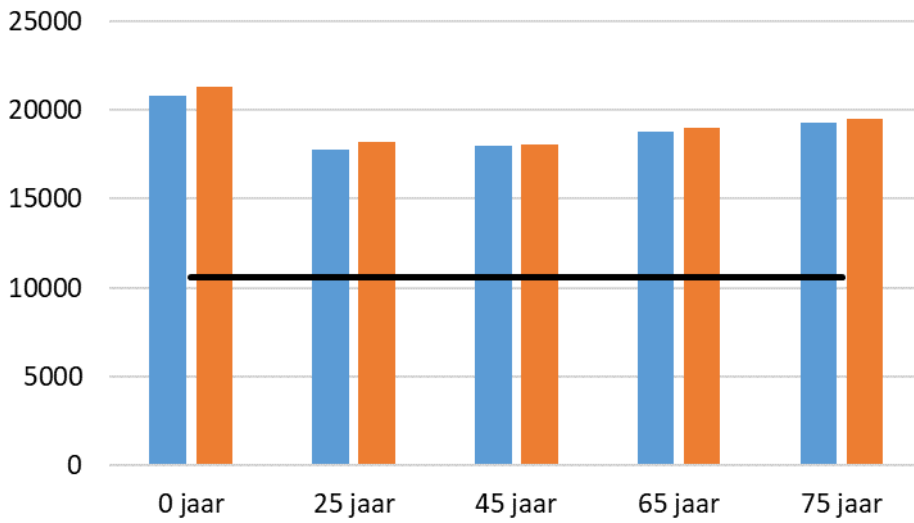
Salaris: 55K, slecht weer scenario

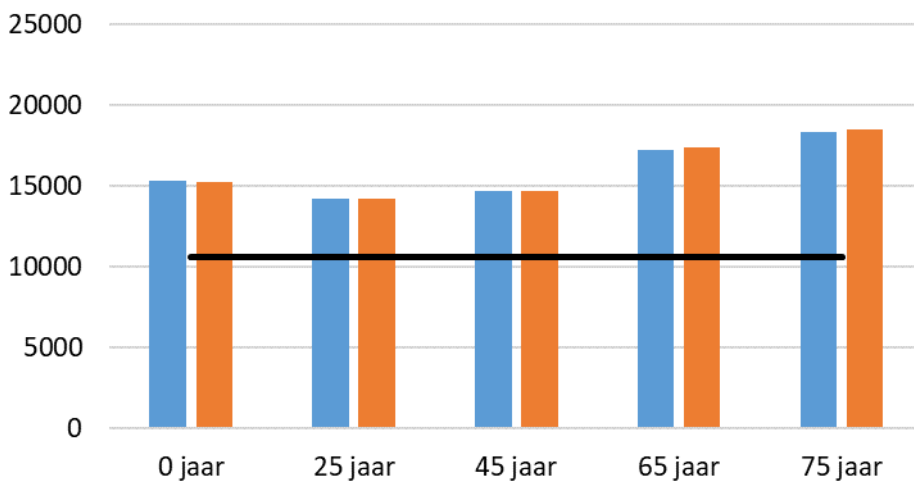
Salaris: 55K, goed weer scenario

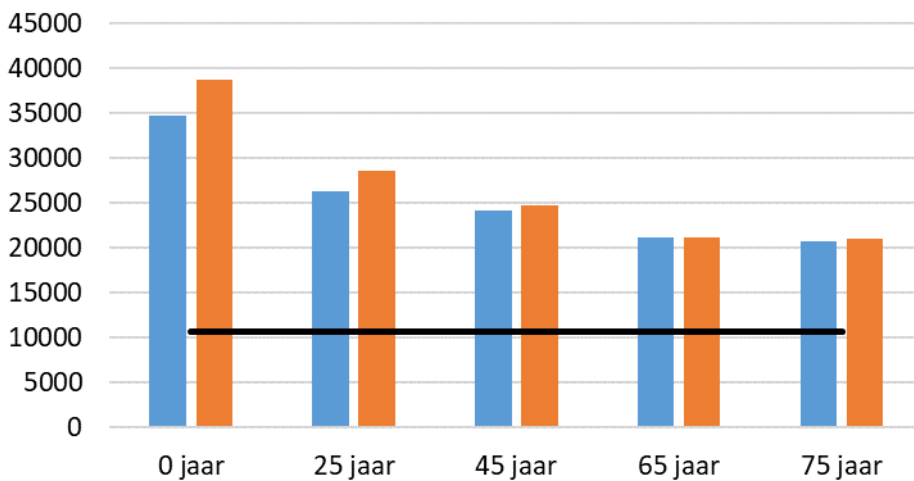
Salaris: 25K, verwacht scenario

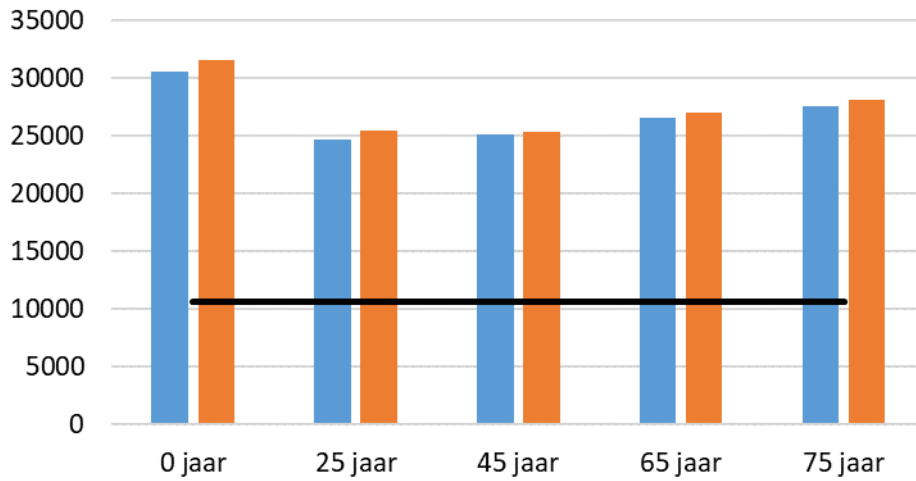
Salaris: 25K, slecht weer scenario

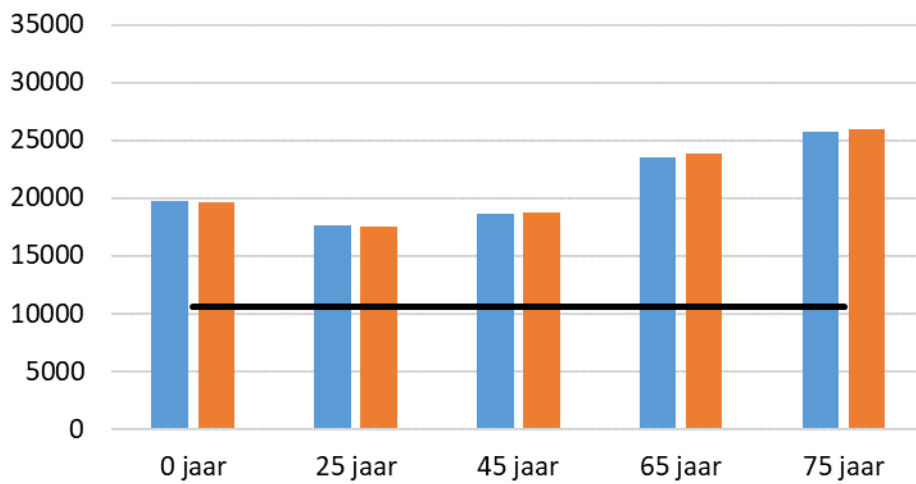
Salaris: 25K, goed weer scenario

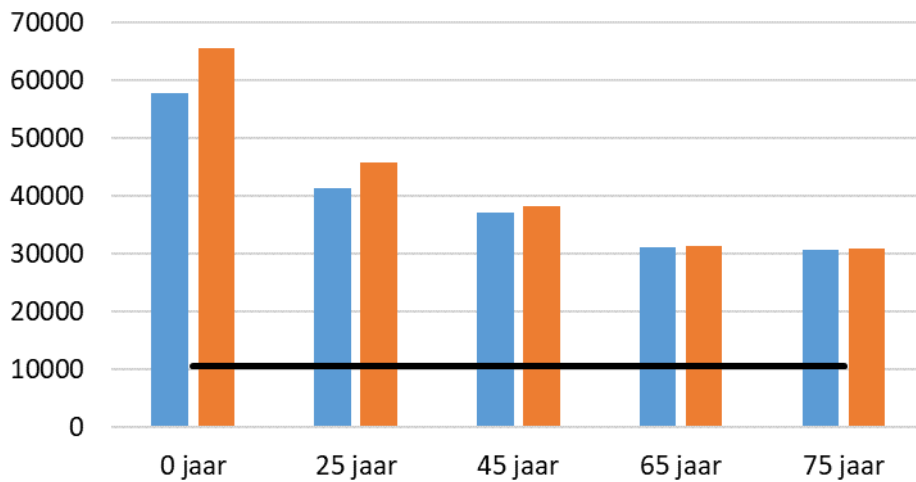
Salaris: 35K, verwacht scenario

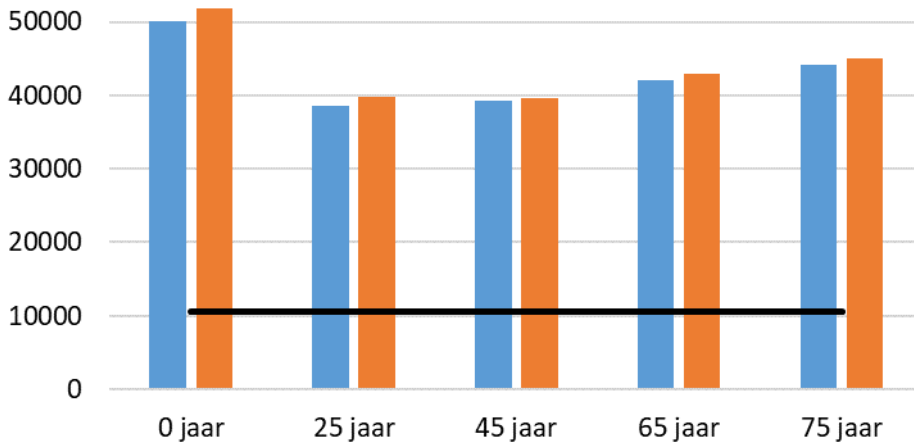
Salaris: 35K, slecht weer scenario

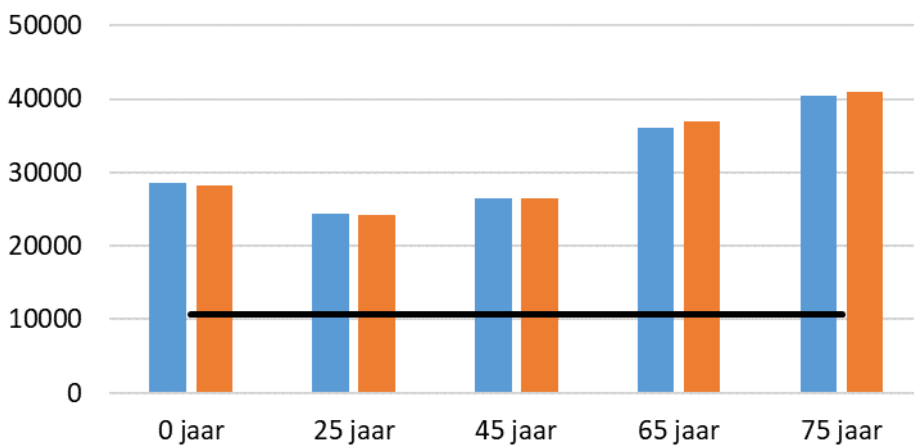
Salaris: 35K, goed weer scenario

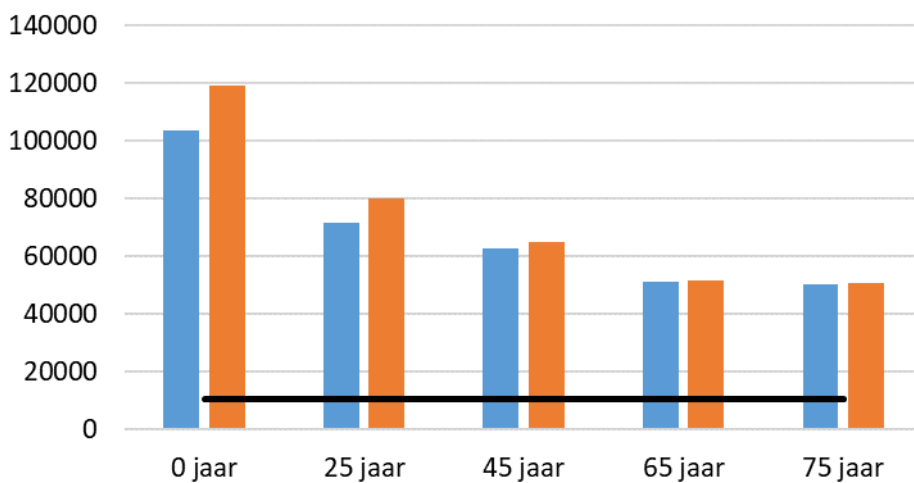
Salaris: 55K, verwacht scenario

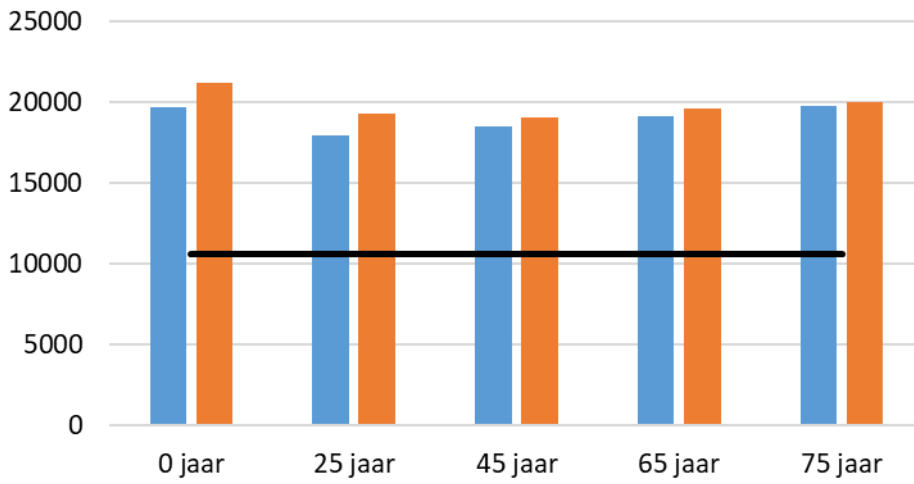
Salaris: 55K, slecht weer scenario

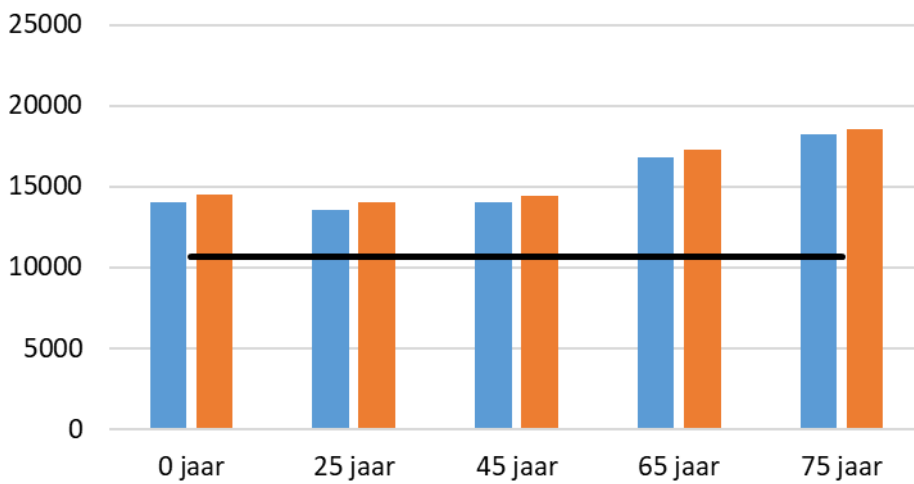
Salaris: 55K, goed weer scenario

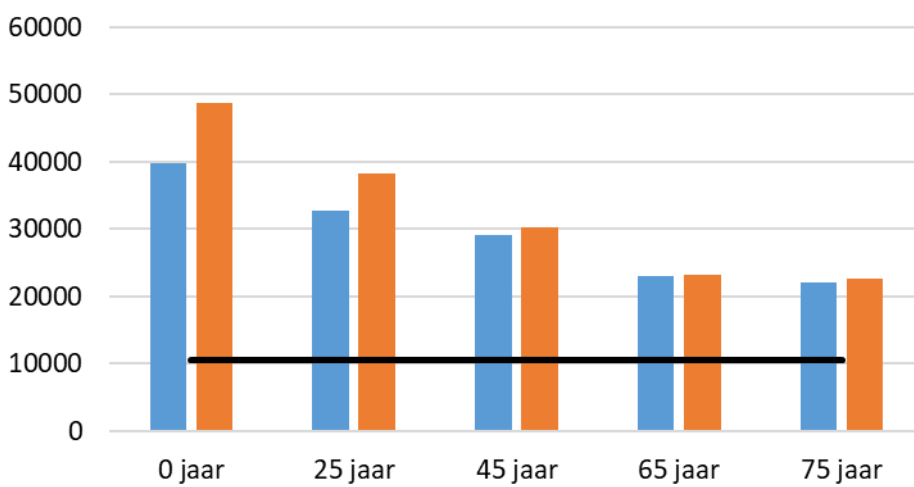
Salaris: 25K, verwacht scenario

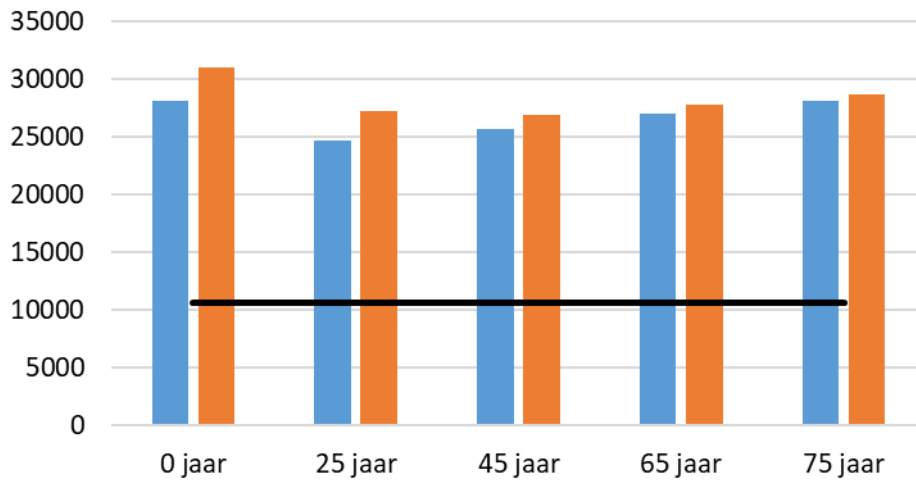
Salaris: 25K, slecht weer scenario

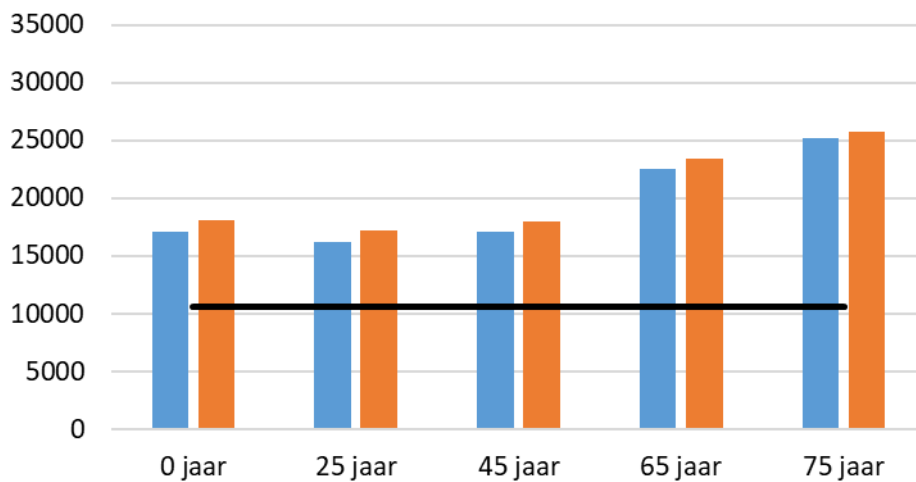
Salaris: 25K, goed weer scenario

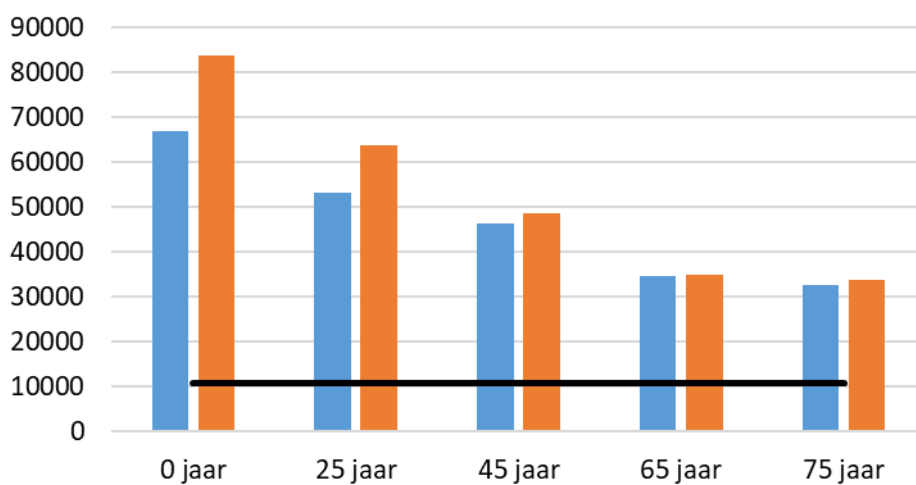
Salaris: 35K, verwacht scenario

Salaris: 35K, slecht weer scenario

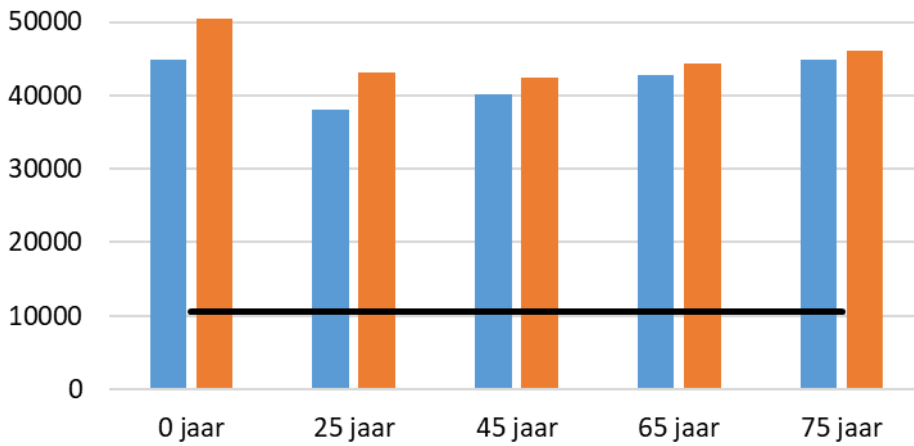

Salaris: 35K, goed weer scenario

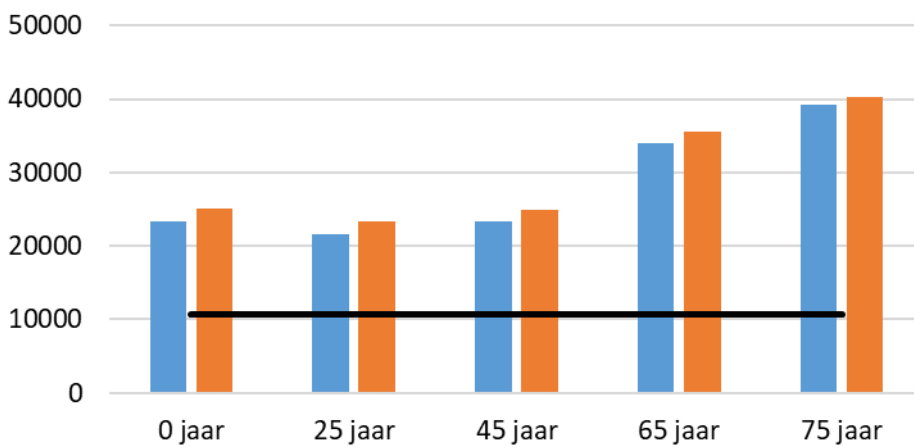

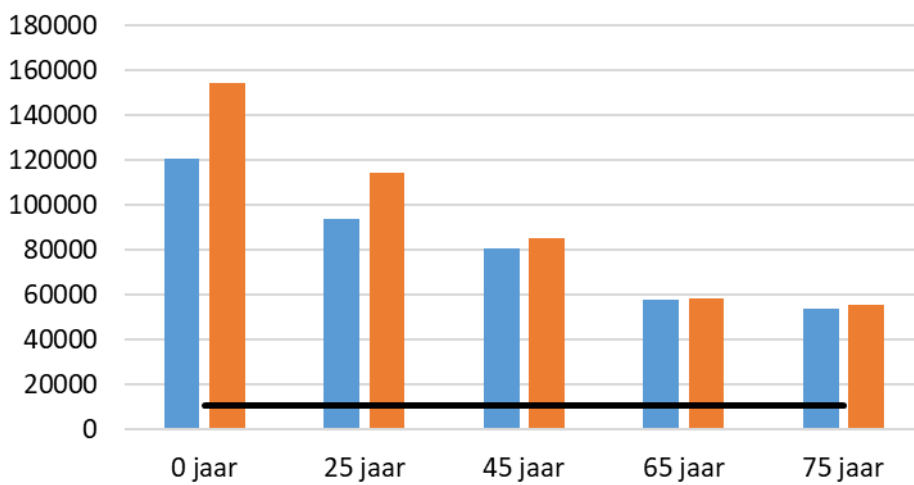
Salaris: 55K, verwacht scenario

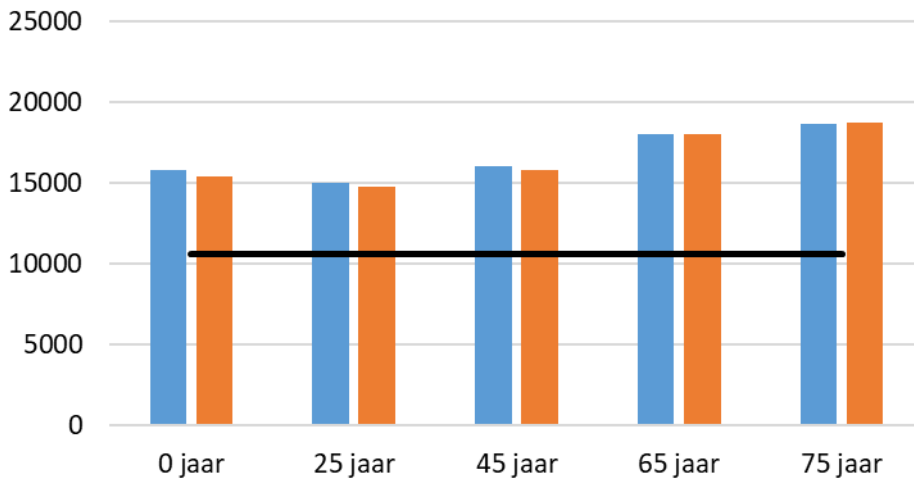
Salaris: 55K, slecht weer scenario

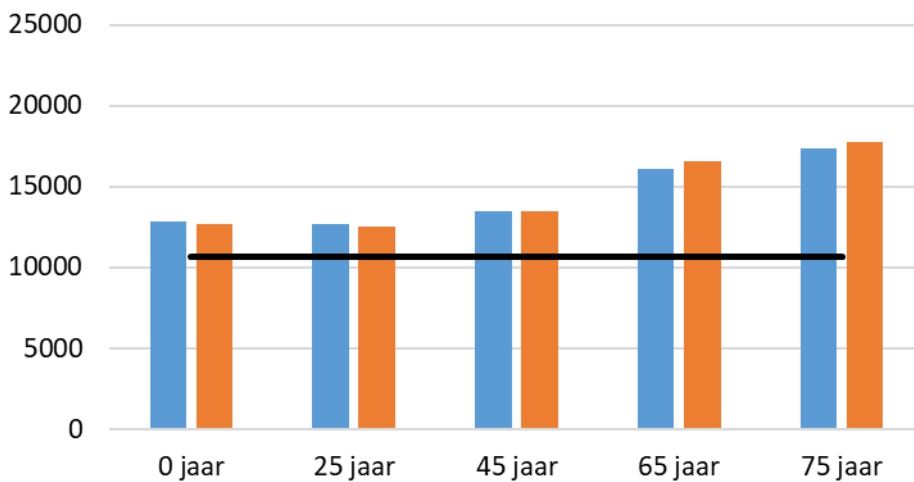
Salaris: 55K, goed weer scenario

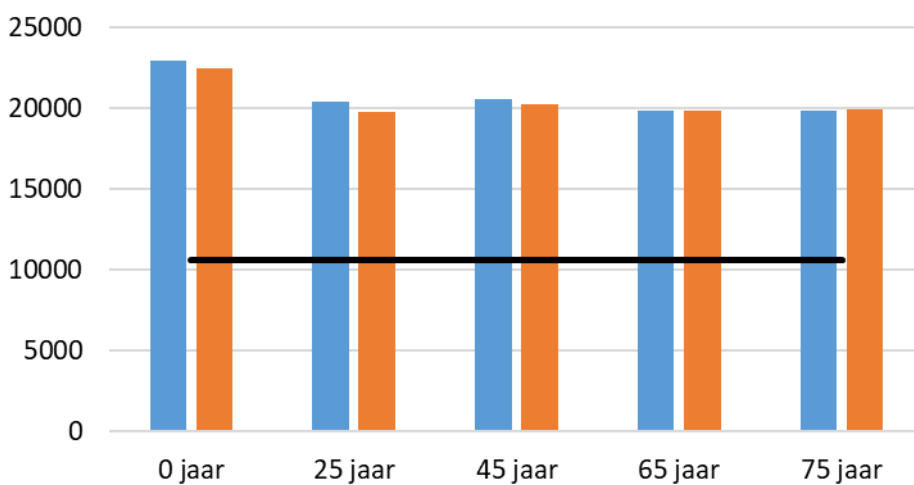
Salaris: 25K, verwacht scenario

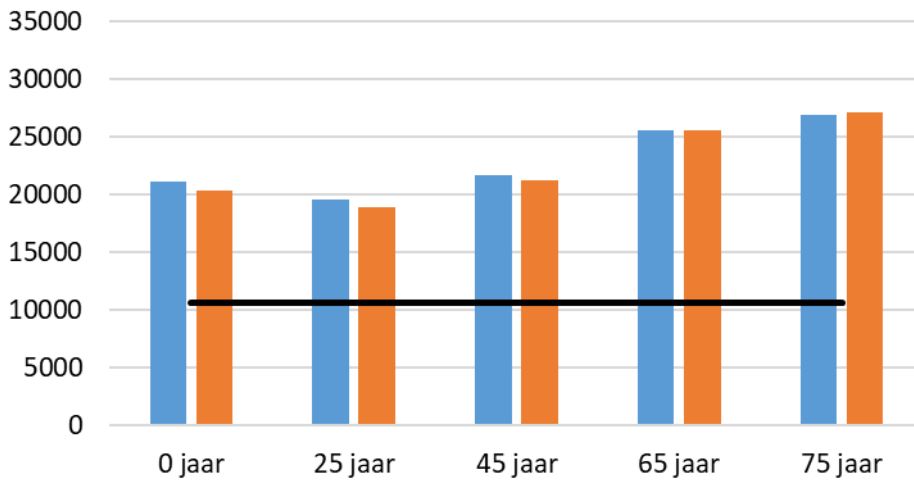
Salaris: 25K, slecht weer scenario

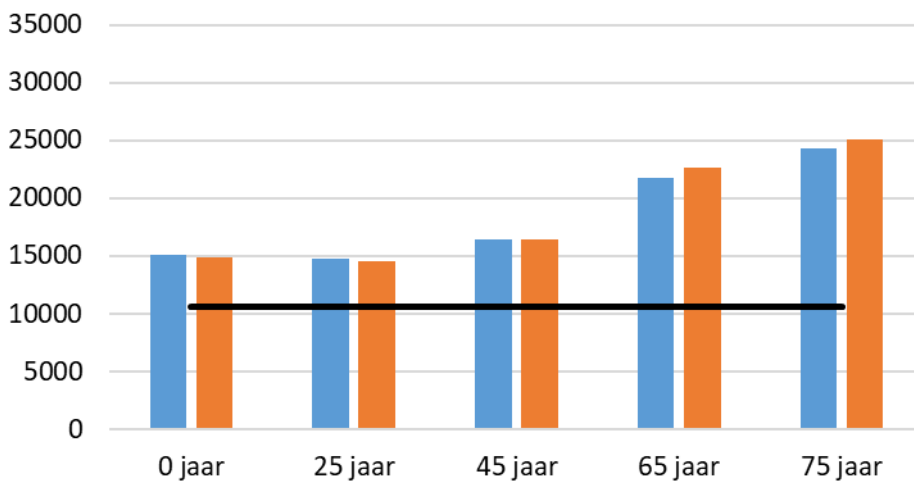
Salaris: 25K, goed weer scenario

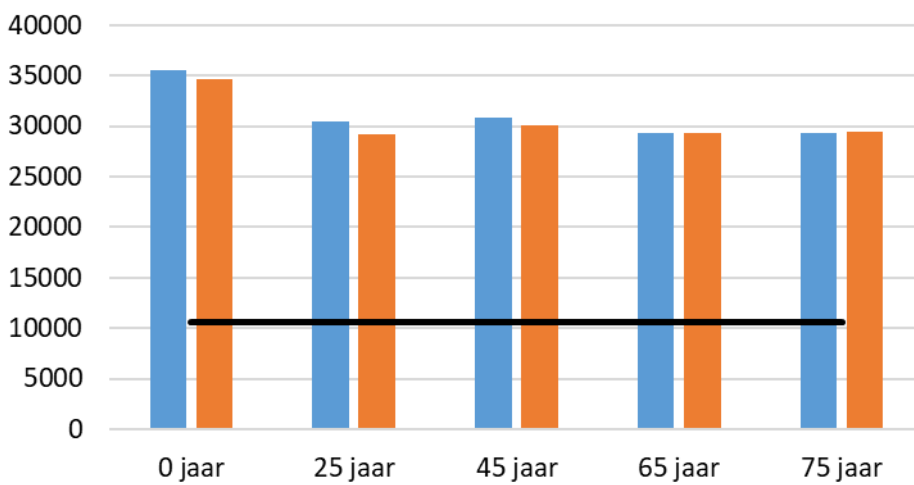
Salaris: 35K, verwacht scenario

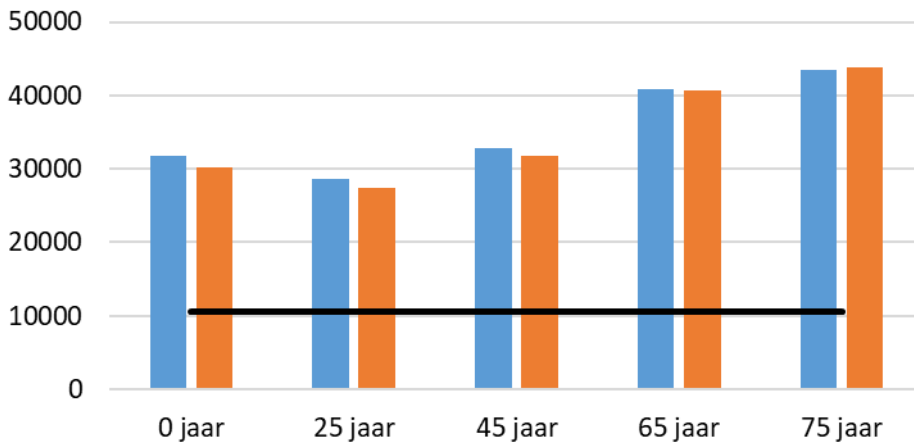
Salaris: 35K, slecht weer scenario

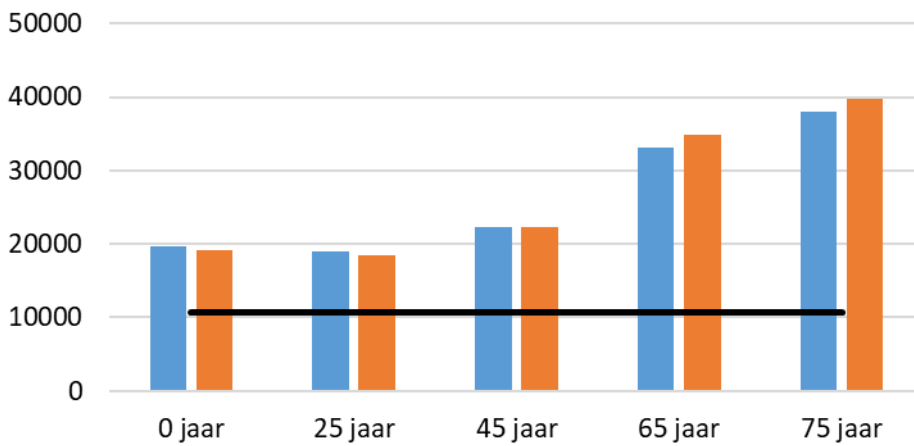
Salaris: 35K, goed weer scenario

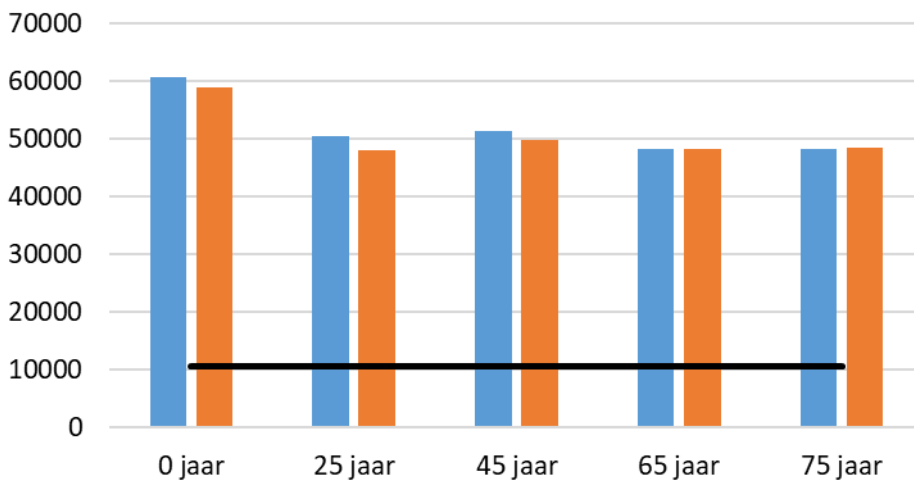
Salaris: 55K, verwacht scenario

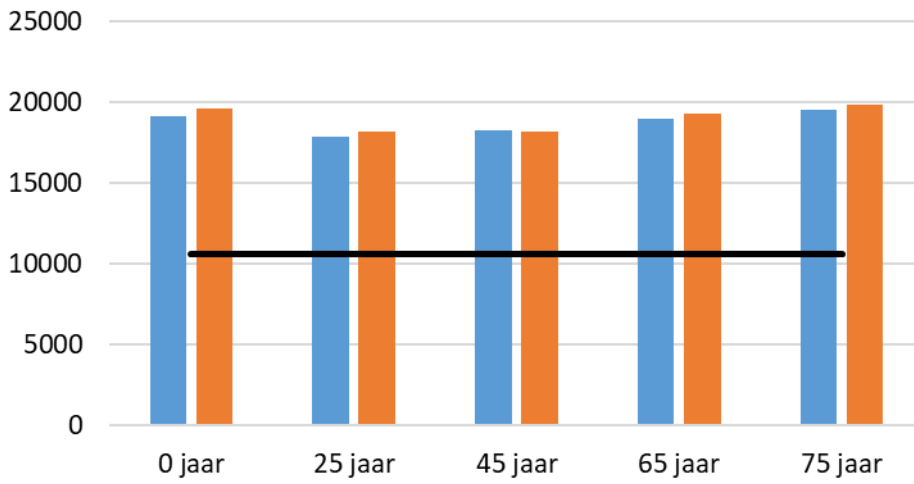
Salaris: 55K, slecht weer scenario

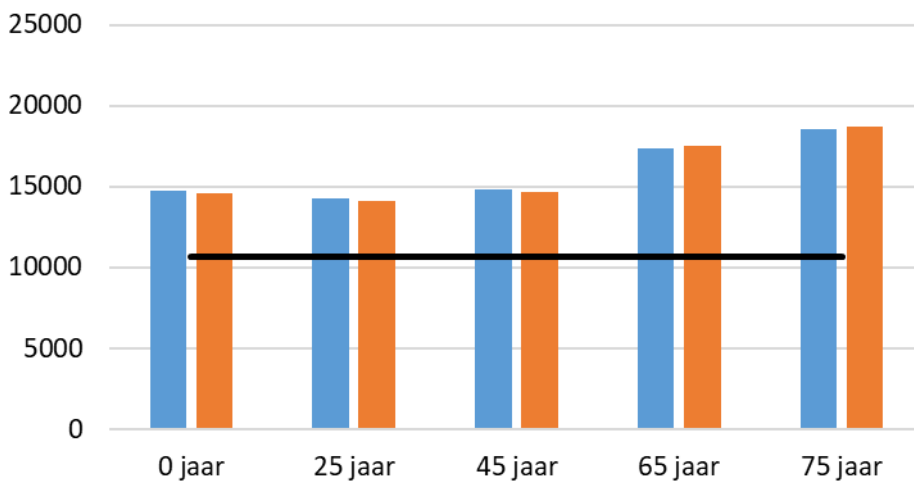
Salaris: 55K, goed weer scenario

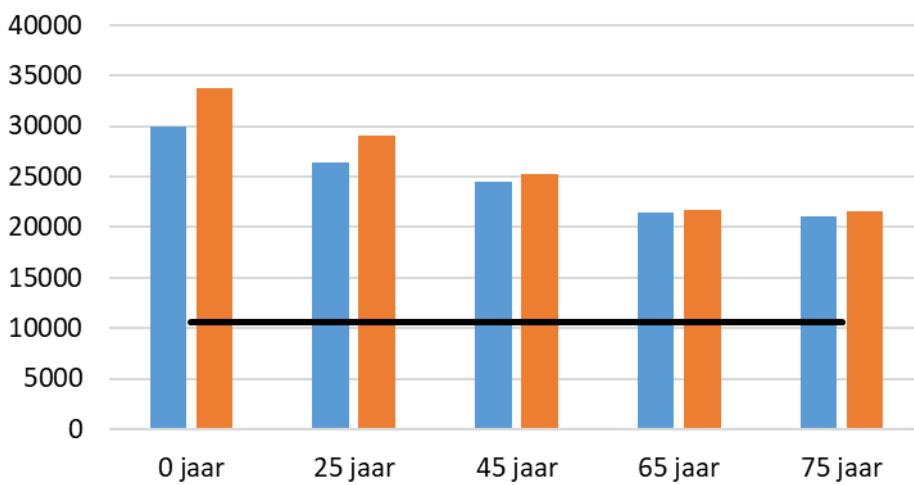
Salaris: 25K, verwacht scenario

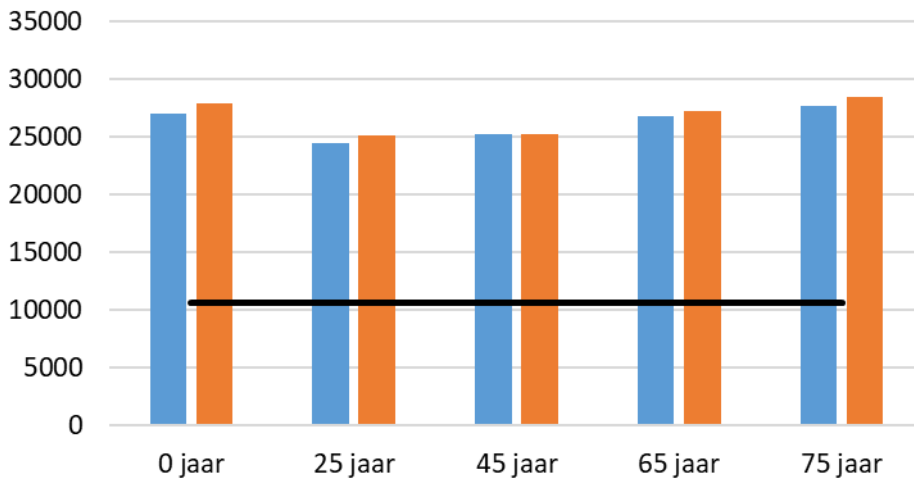
Salaris: 25K, slecht weer scenario

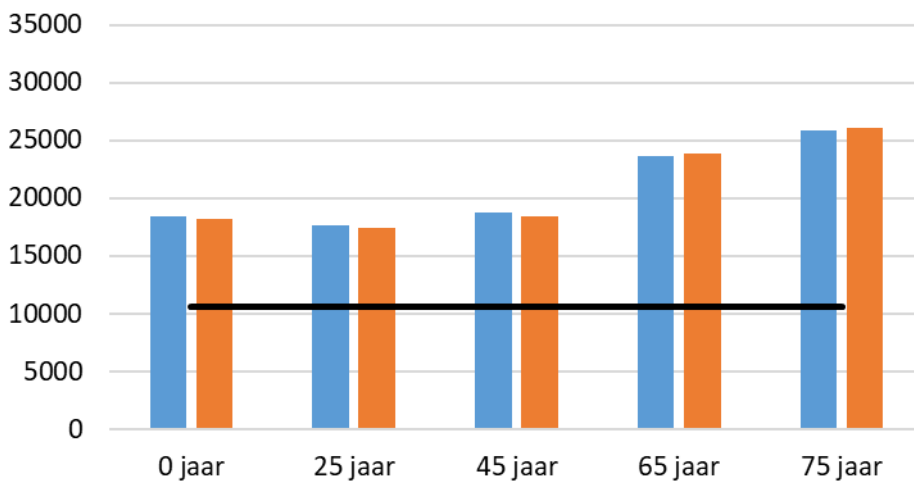
Salaris: 25K, goed weer scenario

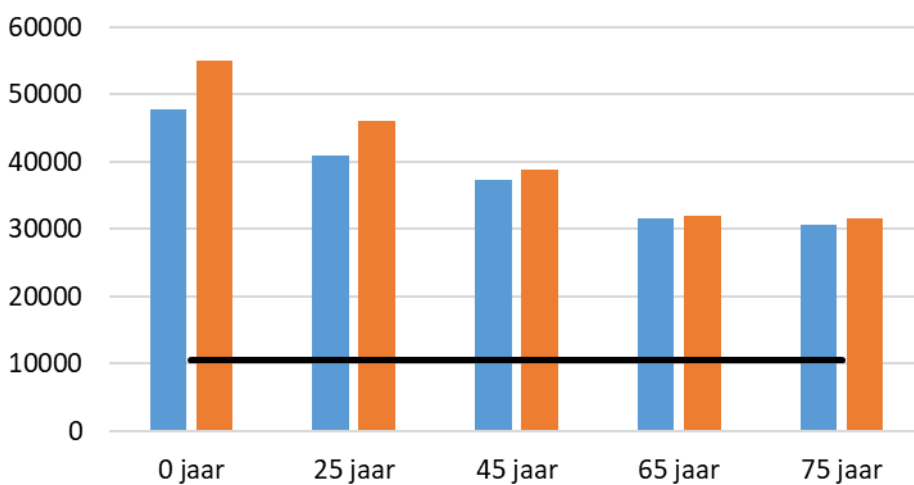
Salaris: 35K, verwacht scenario

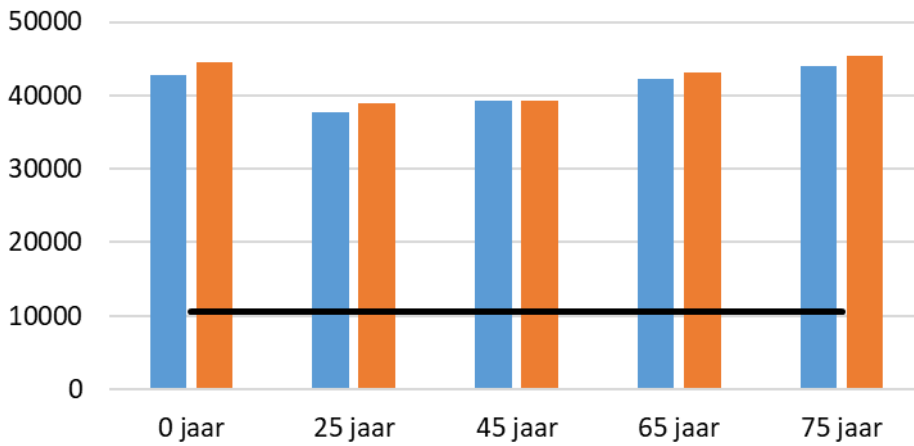
Salaris: 35K, slecht weer scenario

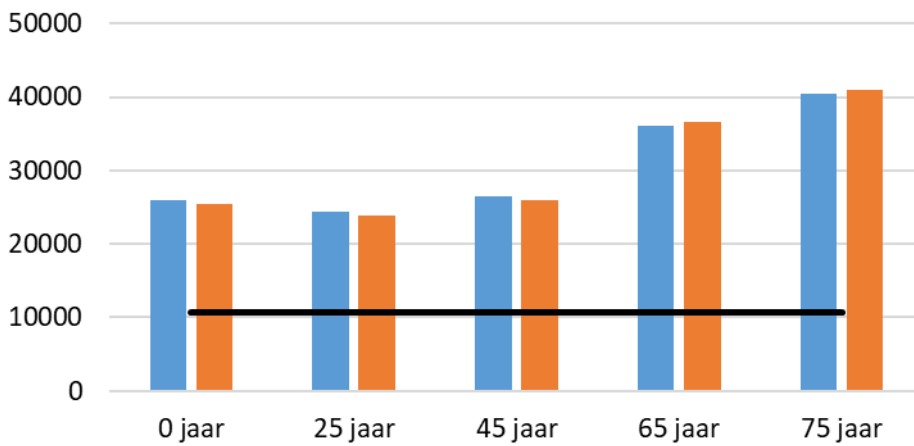
Salaris: 35K, goed weer scenario

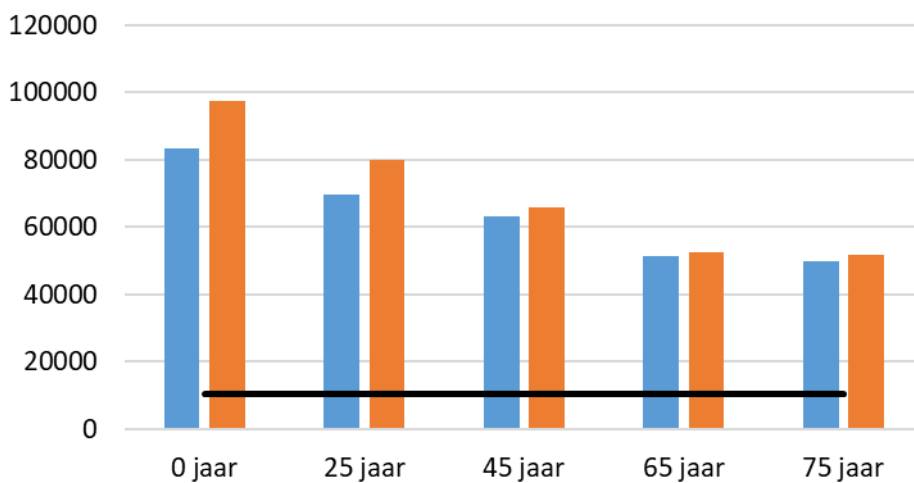
Salaris: 55K, verwacht scenario

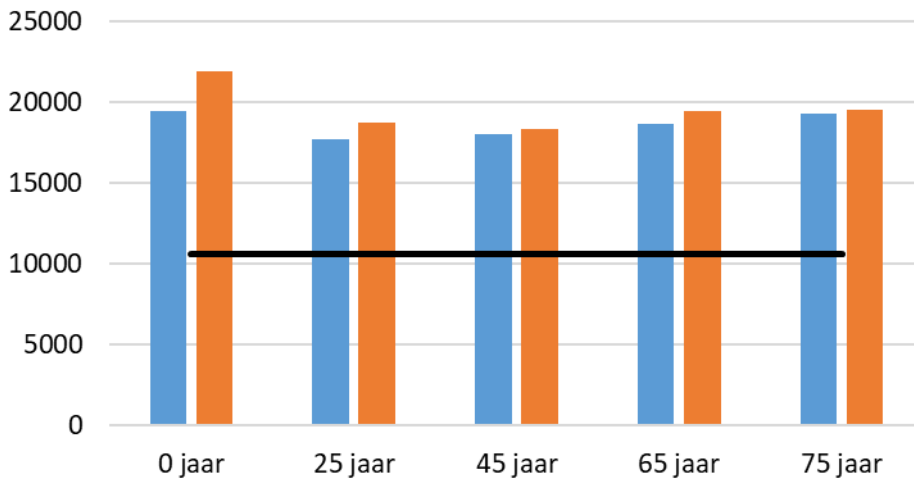
Salaris: 55K, slecht weer scenario

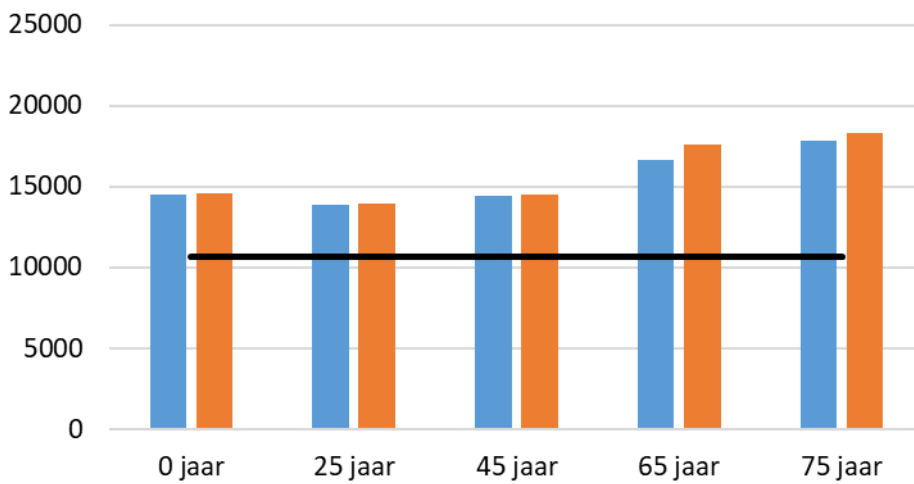
Salaris: 55K, goed weer scenario

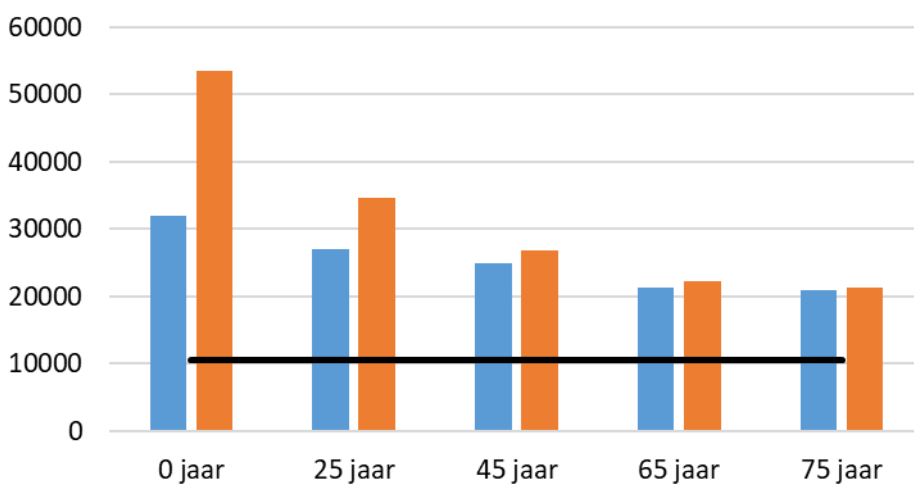
Salaris: 25K, verwacht scenario

Salaris: 25K, slecht weer scenario

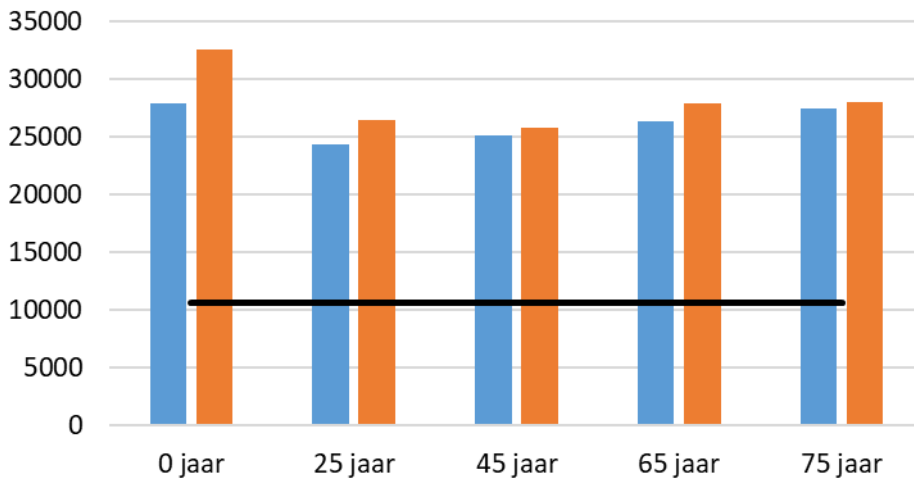

Salaris: 25K, goed weer scenario

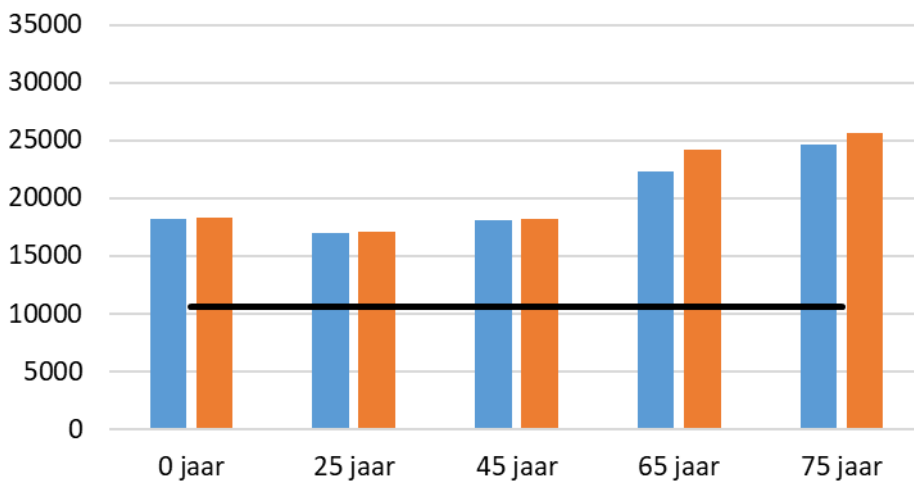

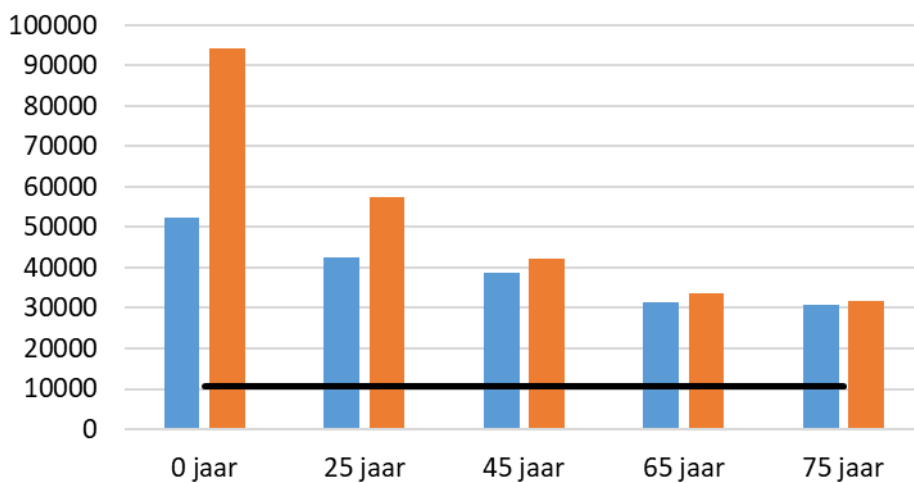
Salaris: 35K, verwacht scenario

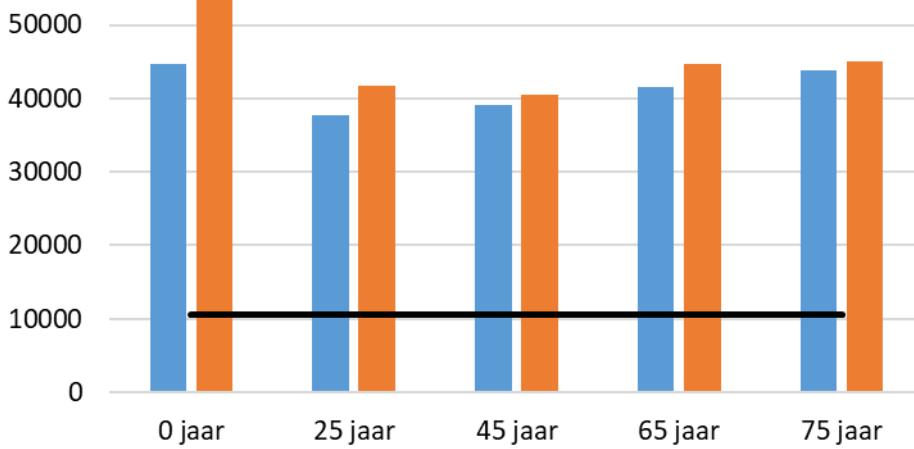
Salaris: 35K, slecht weer scenario

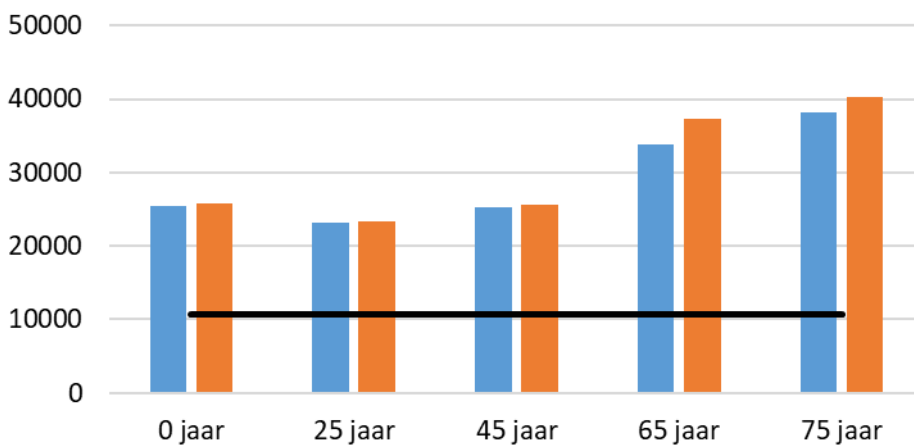
Salaris: 35K, goed weer scenario

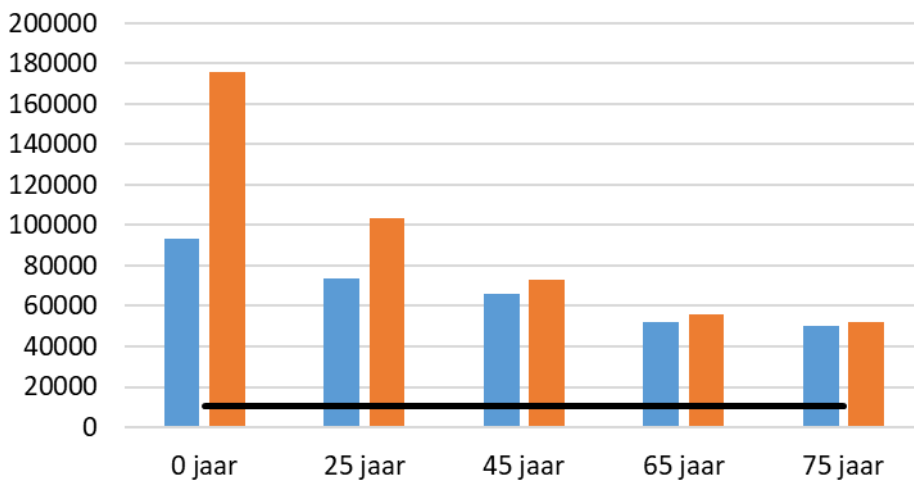
Salaris: 55K, verwacht scenario

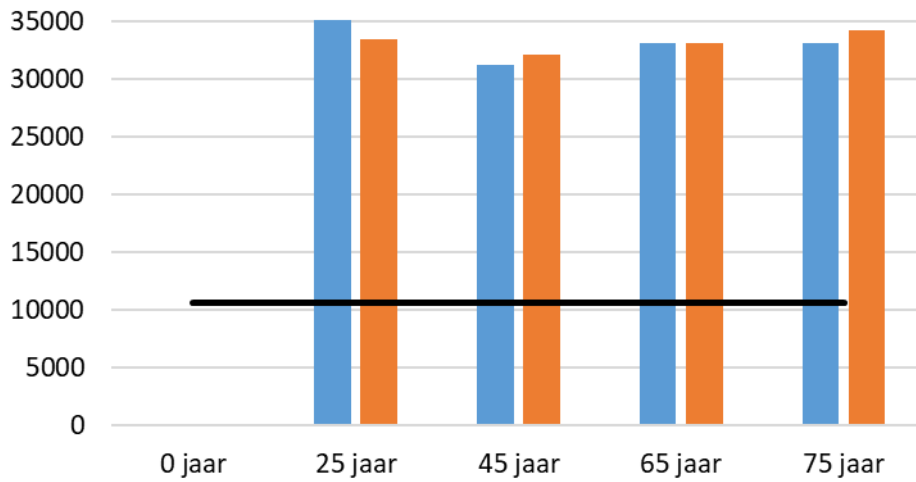
Salaris: 55K, slecht weer scenario

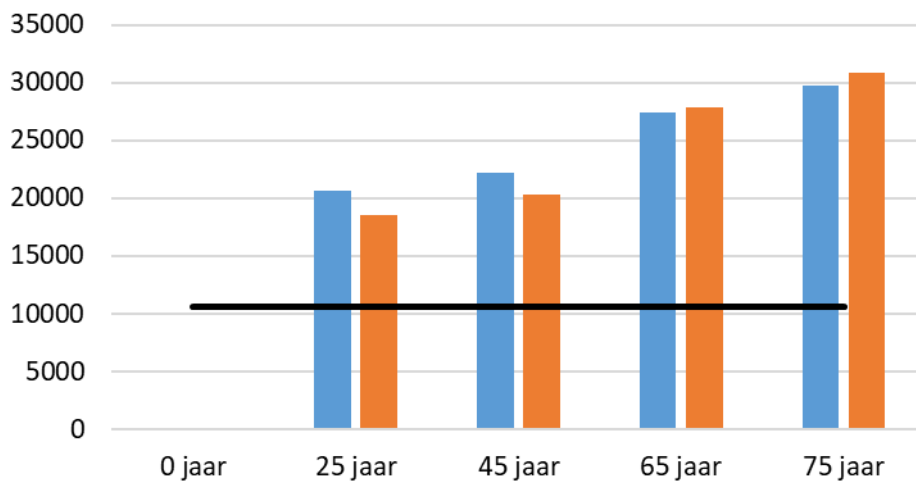
Salaris: 55K, goed weer scenario

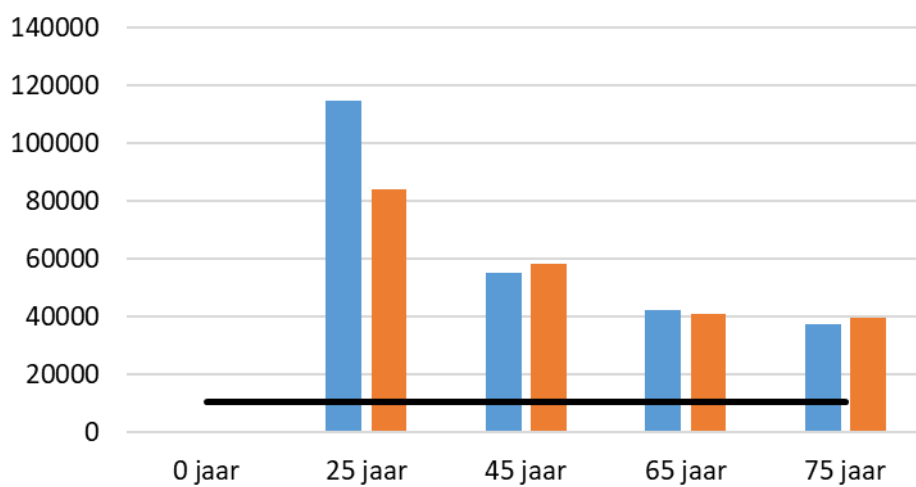
Salaris: 25K, verwacht scenario

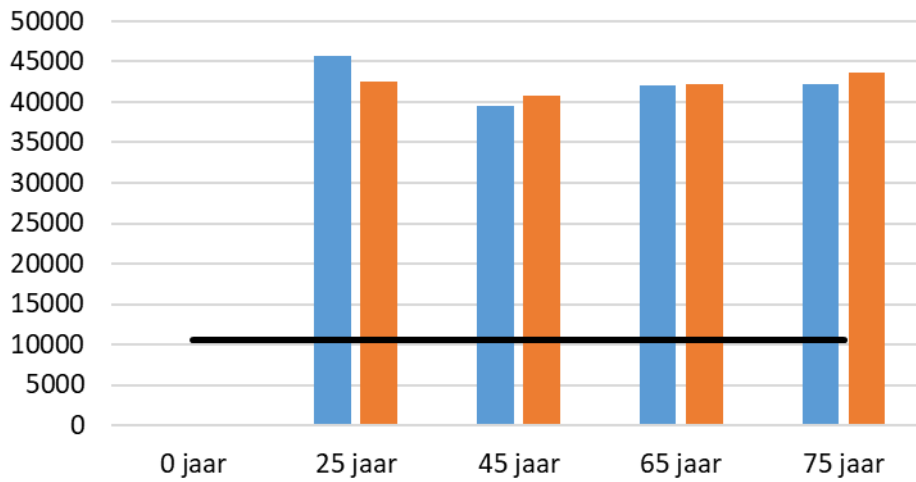
Salaris: 25K, slecht weer scenario

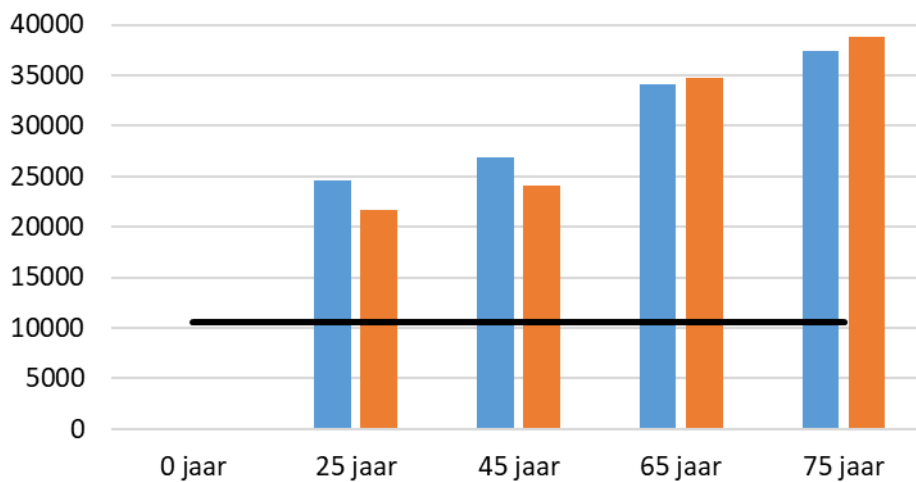
Salaris: 25K, goed weer scenario

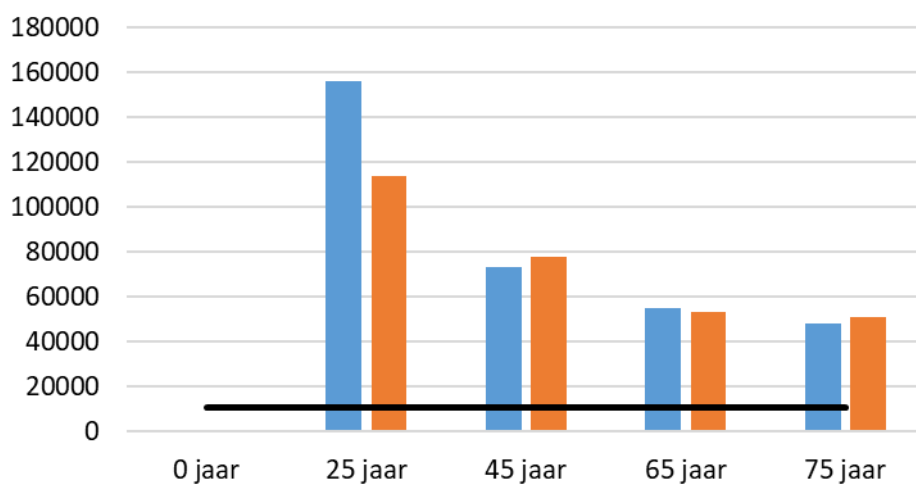
Salaris: 35K, verwacht scenario

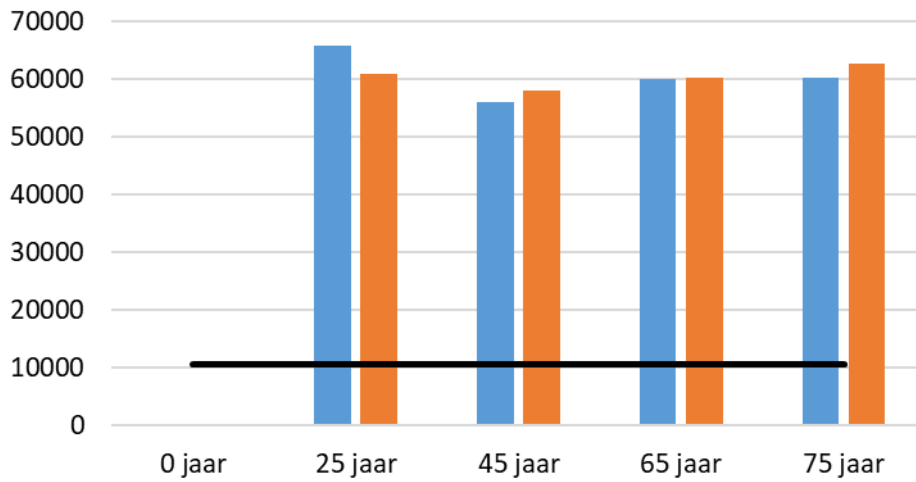
Salaris: 35K, slecht weer scenario

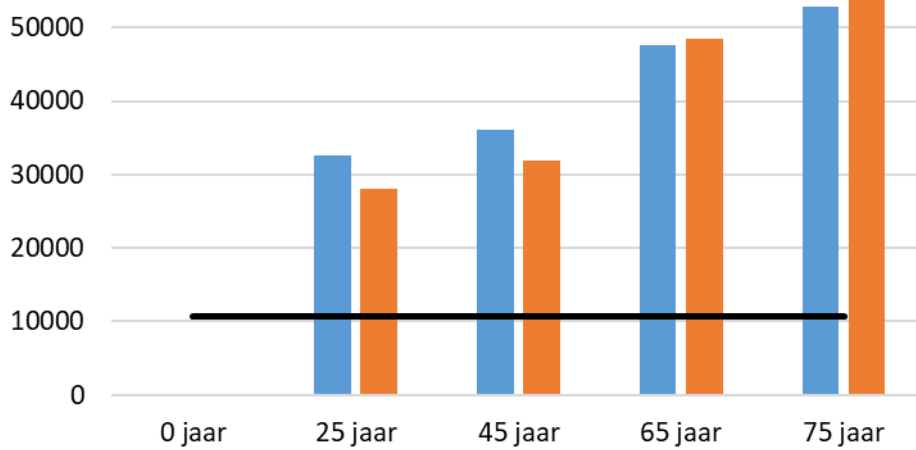
Salaris: 35K, goed weer scenario

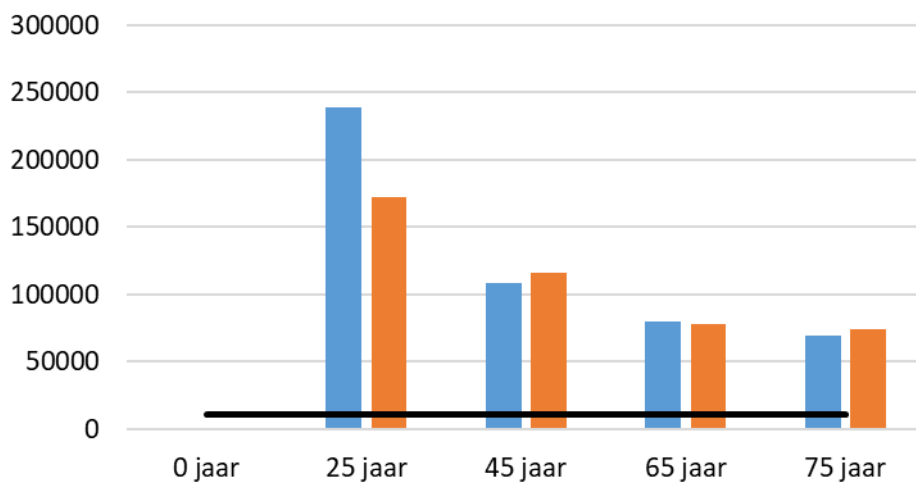
Salaris: 55K, verwacht scenario

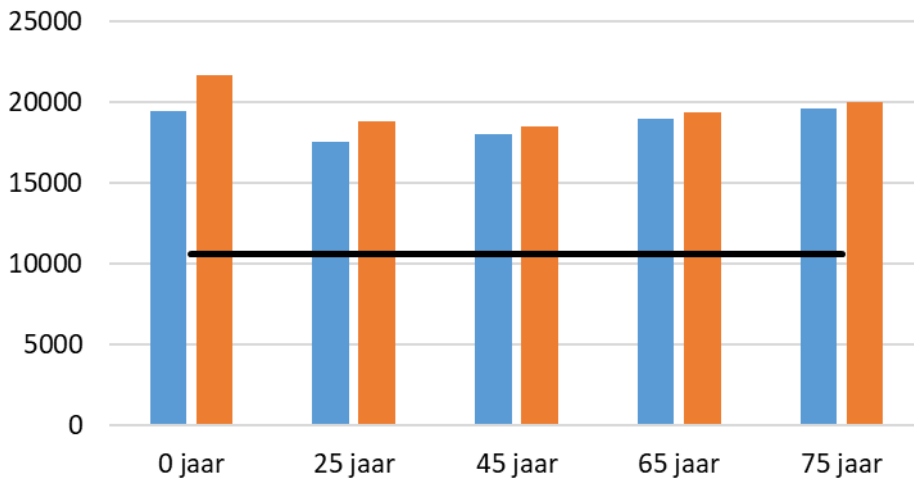
Salaris: 55K, slecht weer scenario

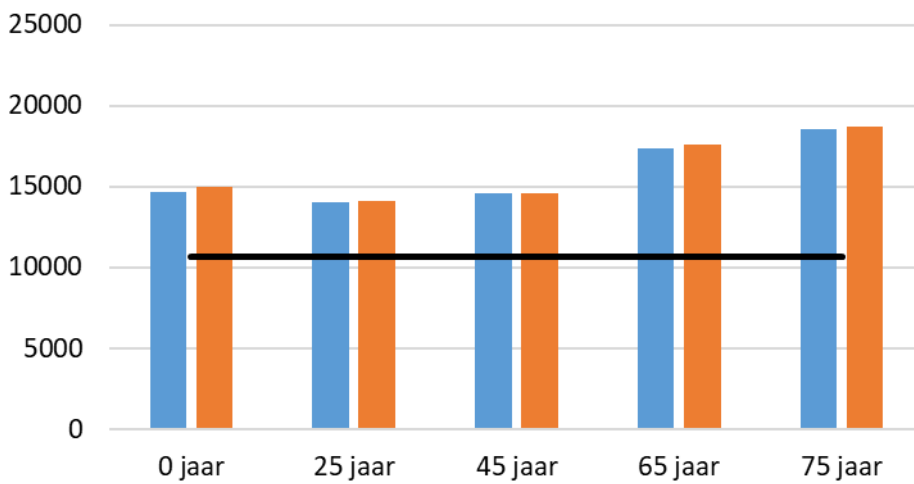
Salaris: 55K, goed weer scenario

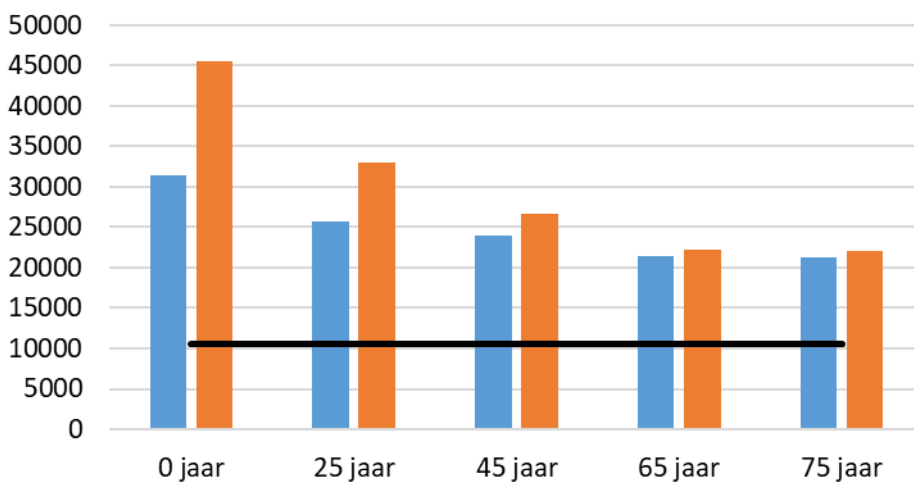
Salaris: 25K, verwacht scenario

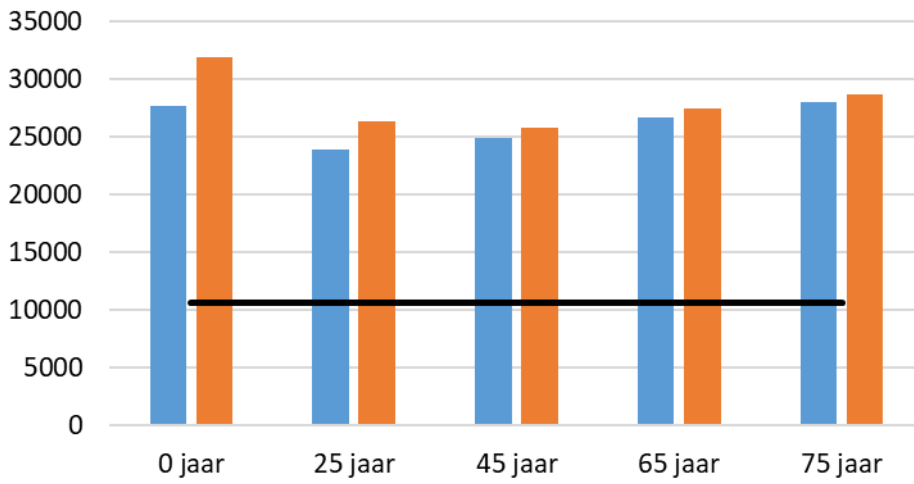
Salaris: 25K, slecht weer scenario

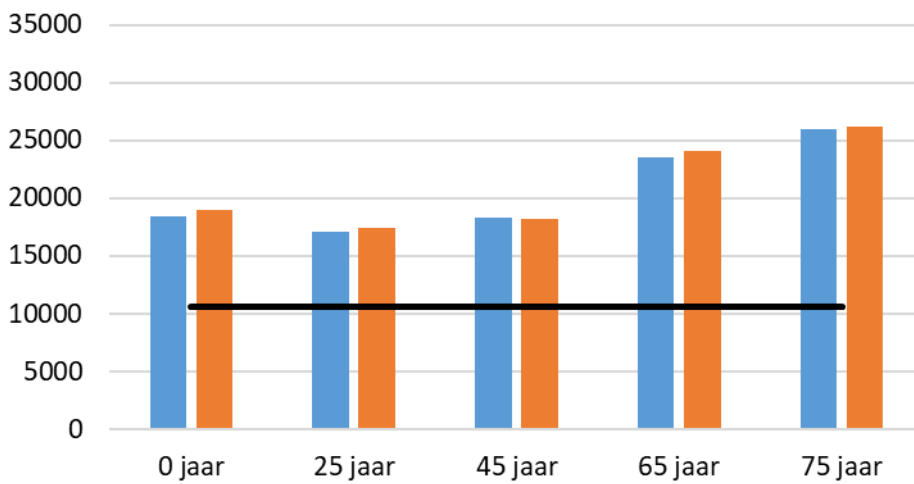
Salaris: 25K, goed weer scenario

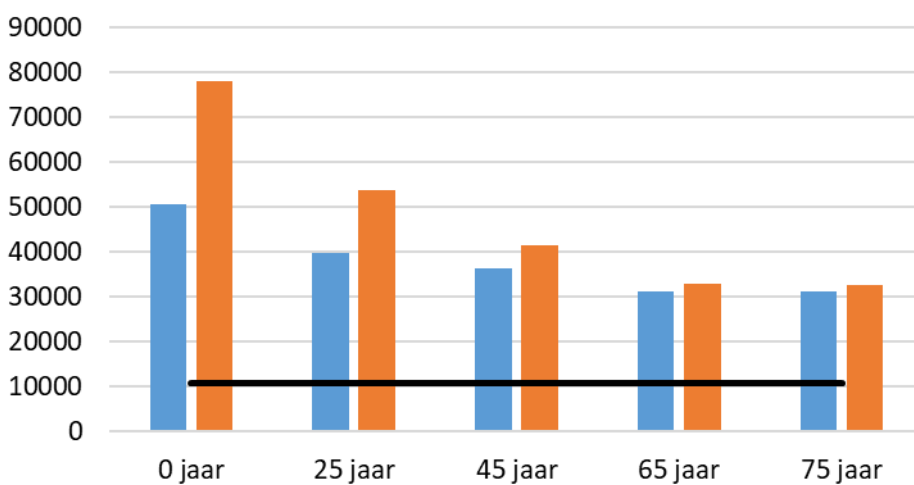
Salaris: 35K, verwacht scenario

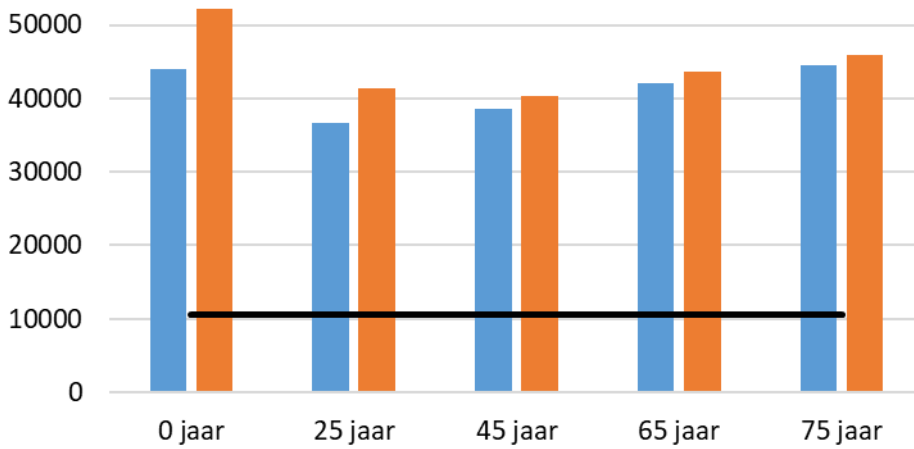
Salaris: 35K, slecht weer scenario

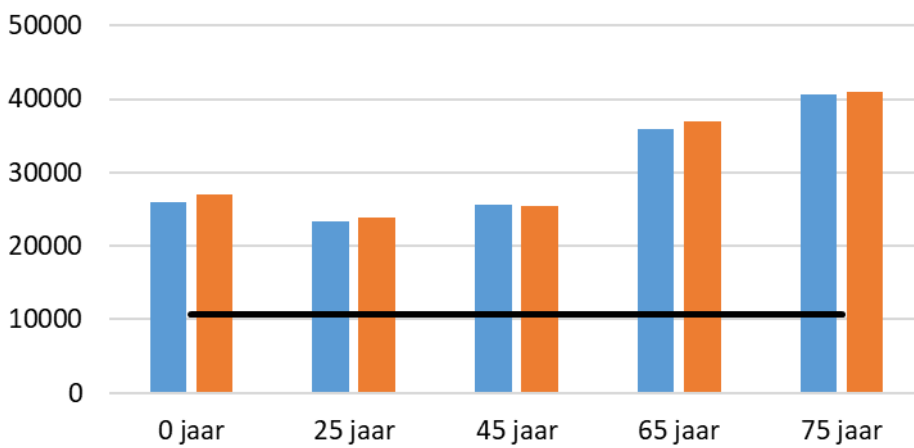
Salaris: 35K, goed weer scenario

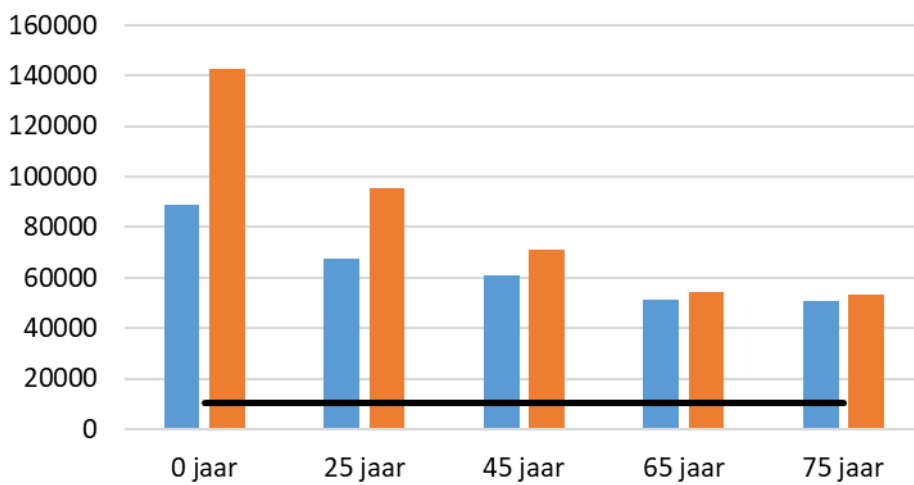
Salaris: 55K, verwacht scenario

Salaris: 55K, slecht weer scenario

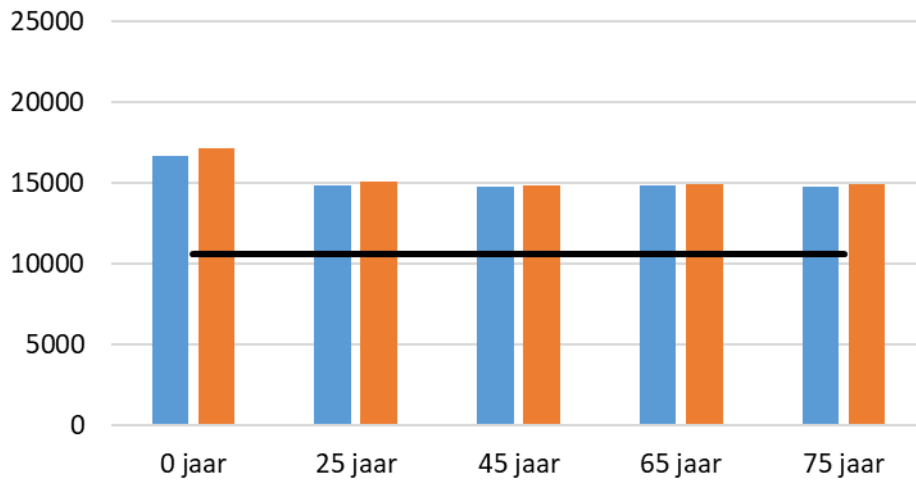

Salaris: 55K, goed weer scenario

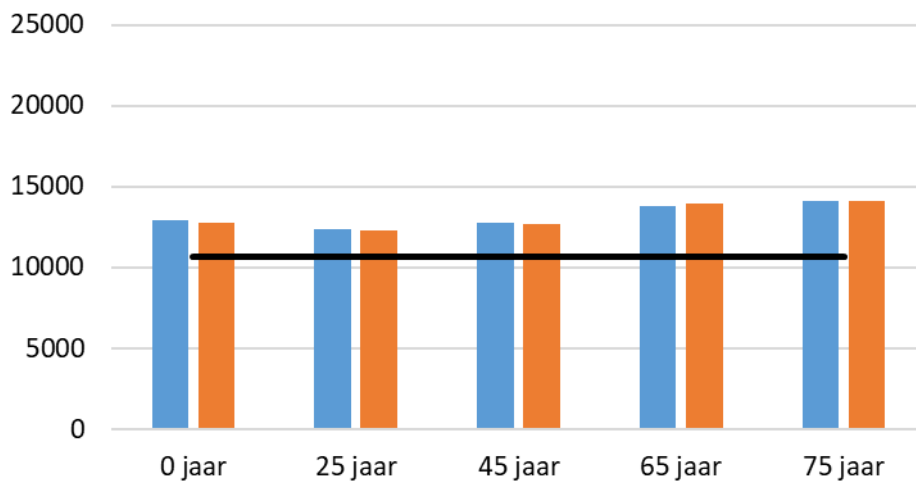

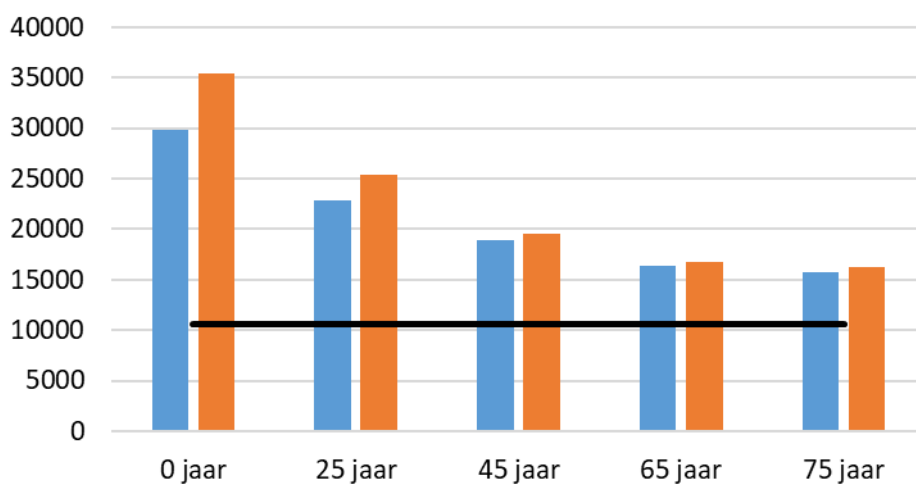
Salaris: 25K, verwacht scenario

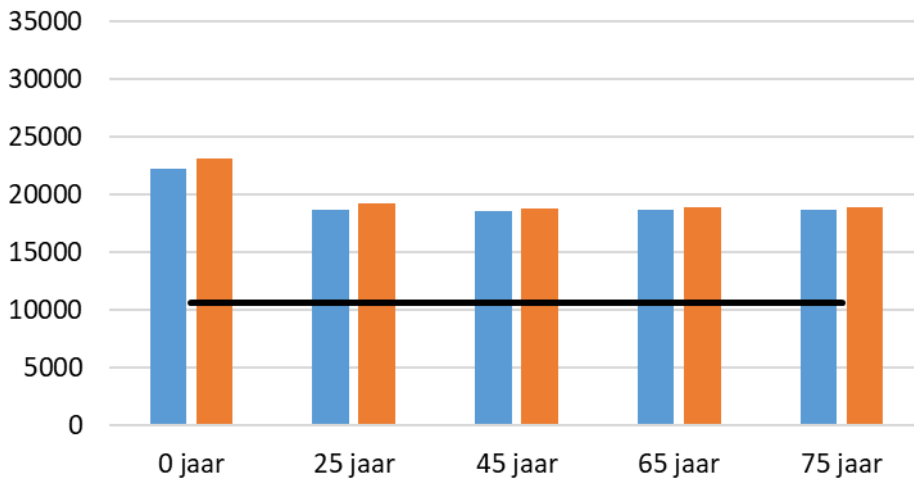
Salaris: 25K, slecht weer scenario

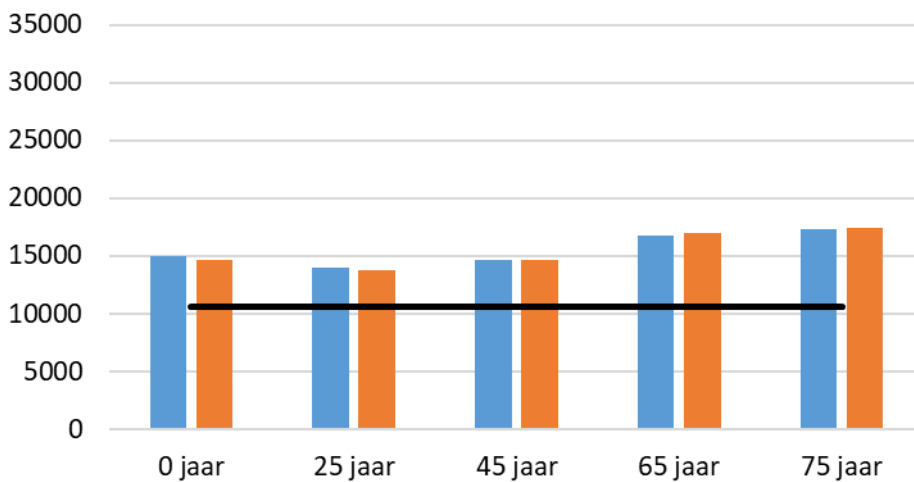
Salaris: 25K, goed weer scenario

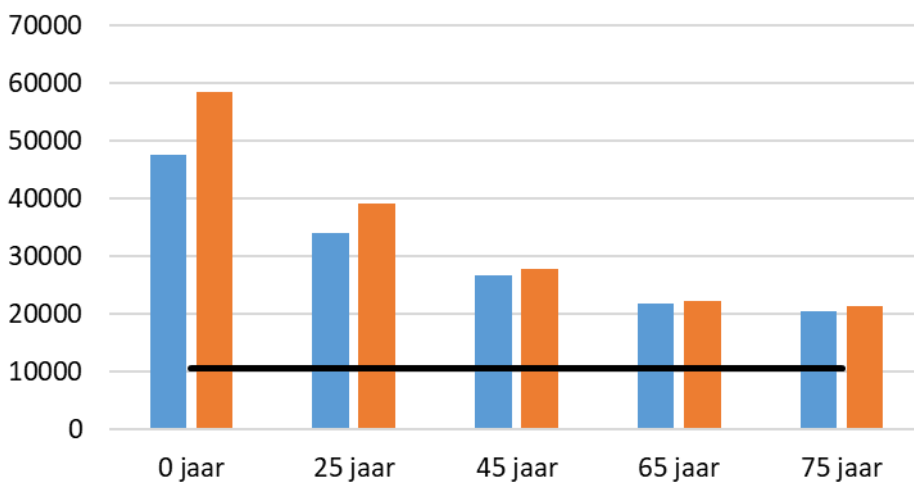
Salaris: 35K, verwacht scenario

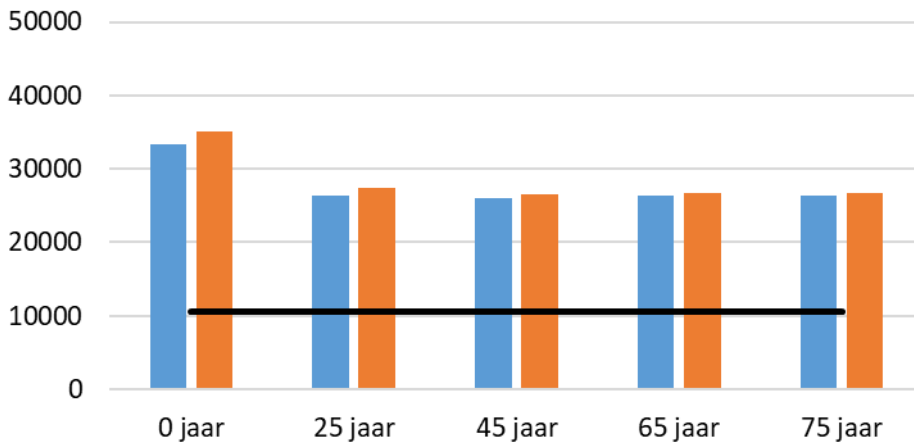
Salaris: 35K, slecht weer scenario

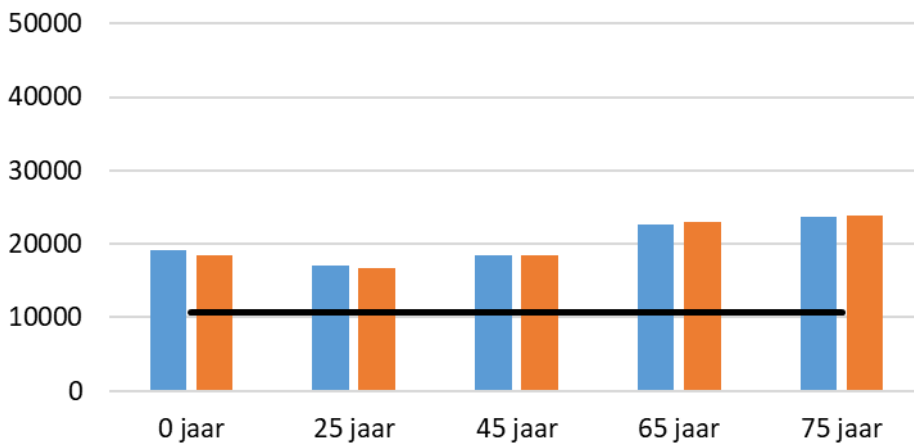
Salaris: 35K, goed weer scenario

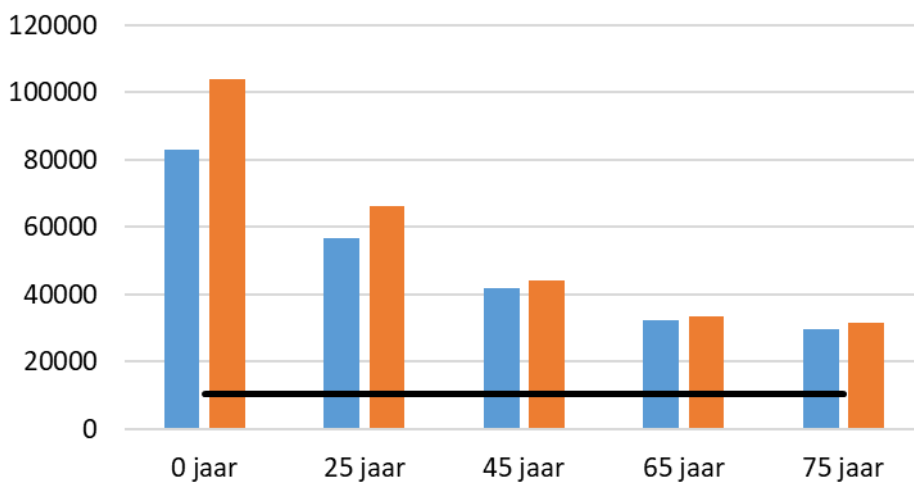
Salaris: 55K, verwacht scenario

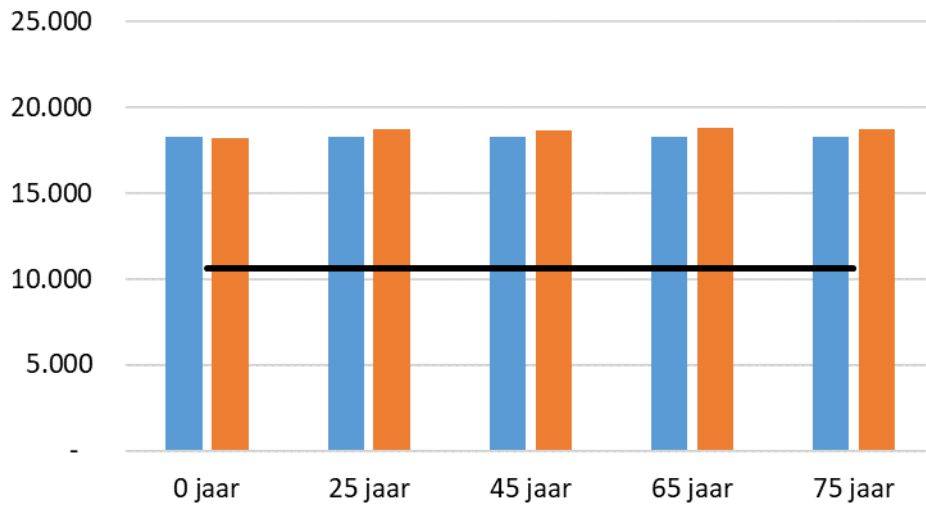
Salaris: 55K, slecht weer scenario

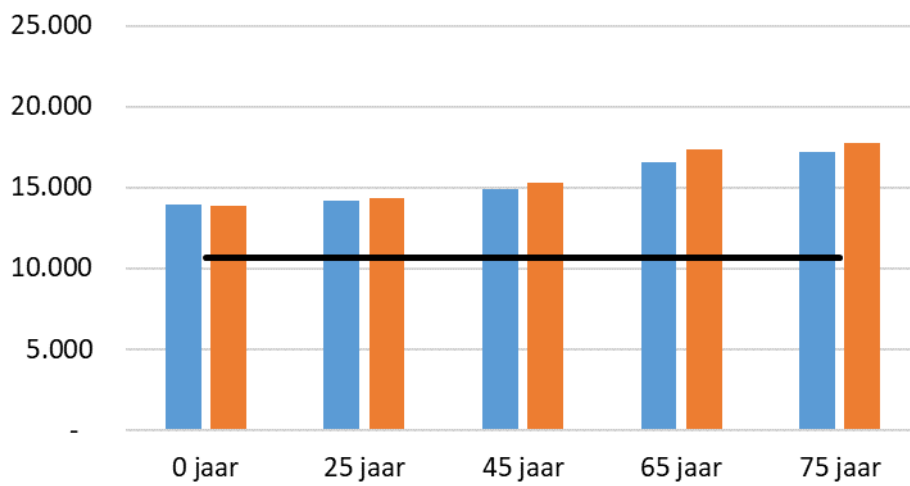
Salaris: 55K, goed weer scenario

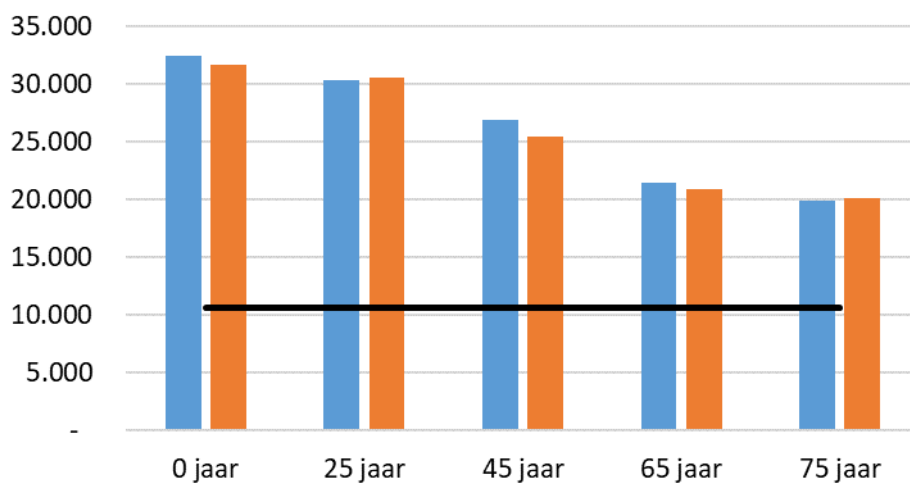
Salaris: 25K, verwacht scenario

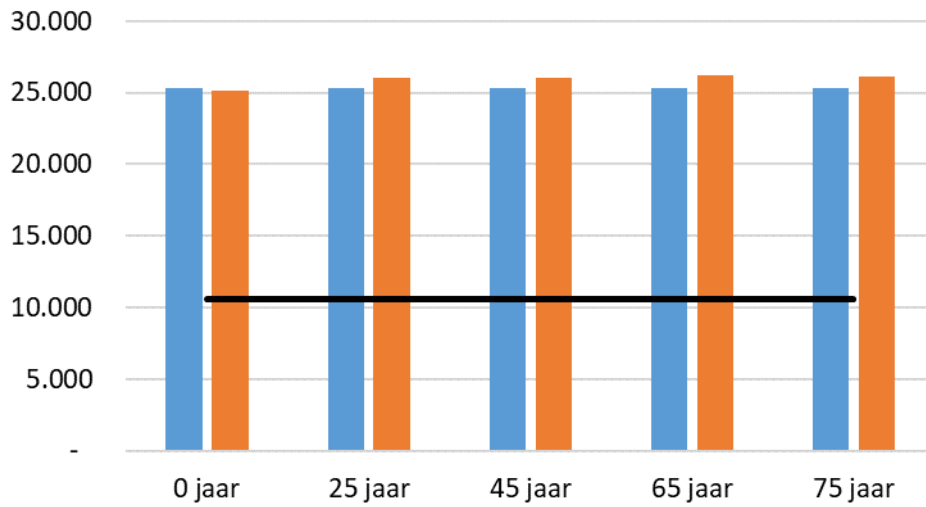
Salaris: 25K, slecht weer scenario

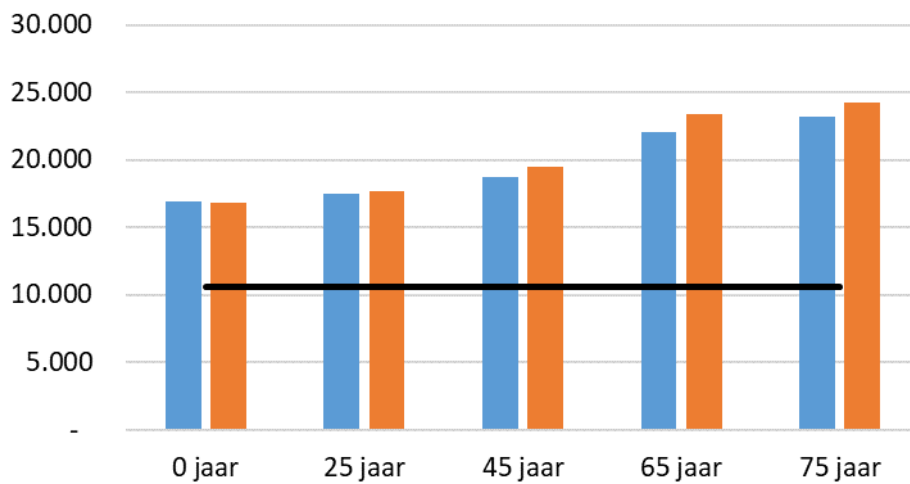
Salaris: 25K, goed weer scenario

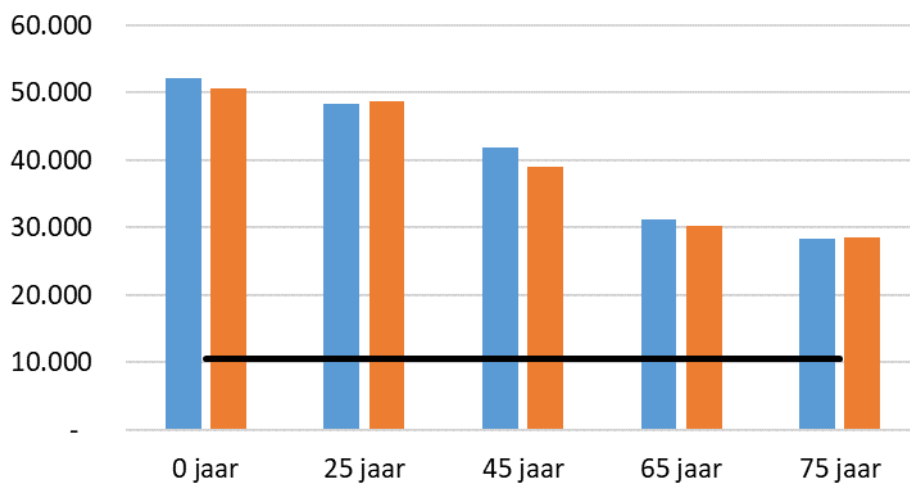
Salaris: 35K, verwacht scenario

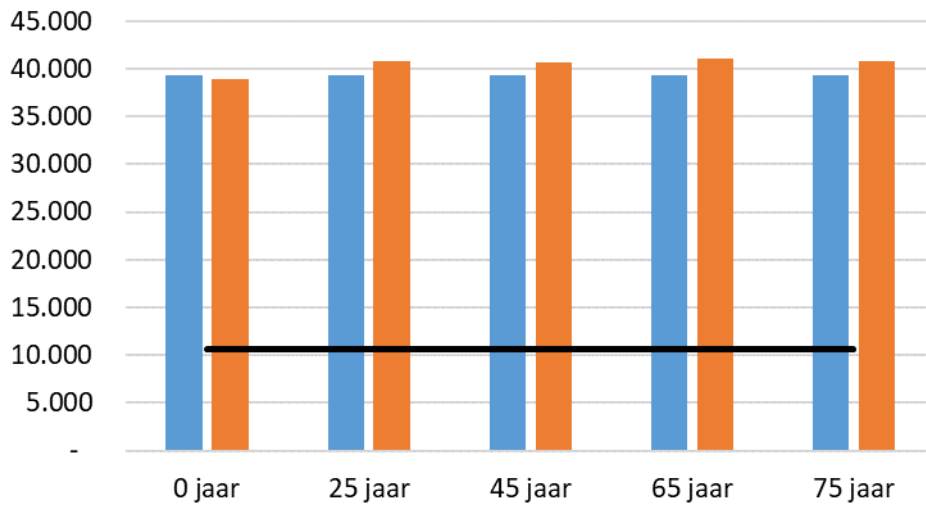
Salaris: 35K, slecht weer scenario

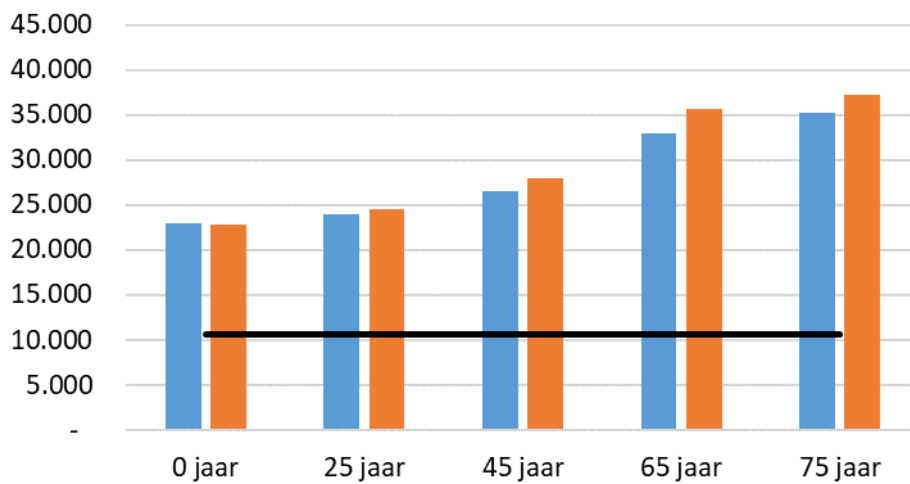
Salaris: 35K, goed weer scenario

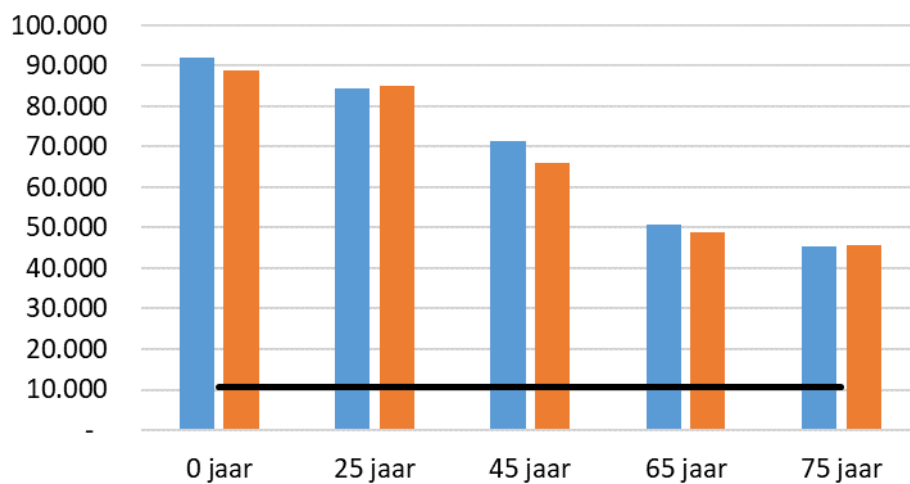
Salaris: 55K, verwacht scenario

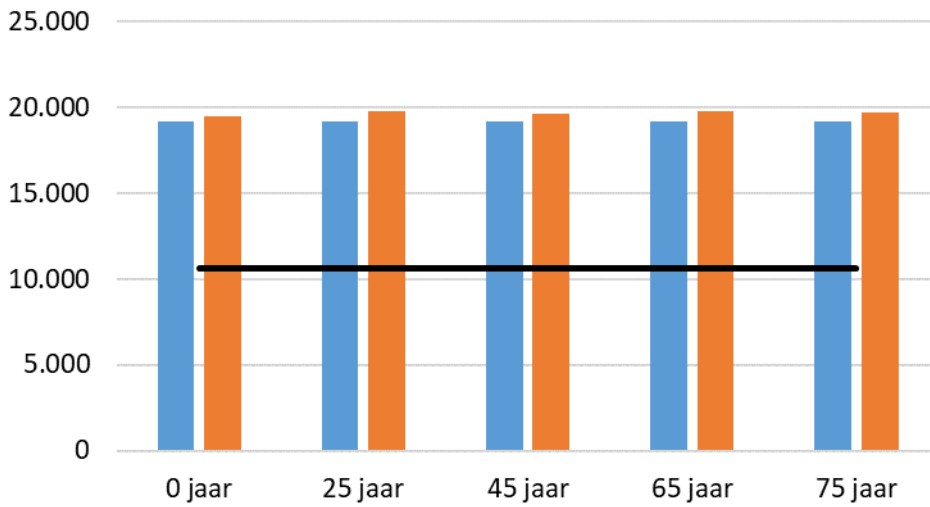
Salaris: 55K, slecht weer scenario

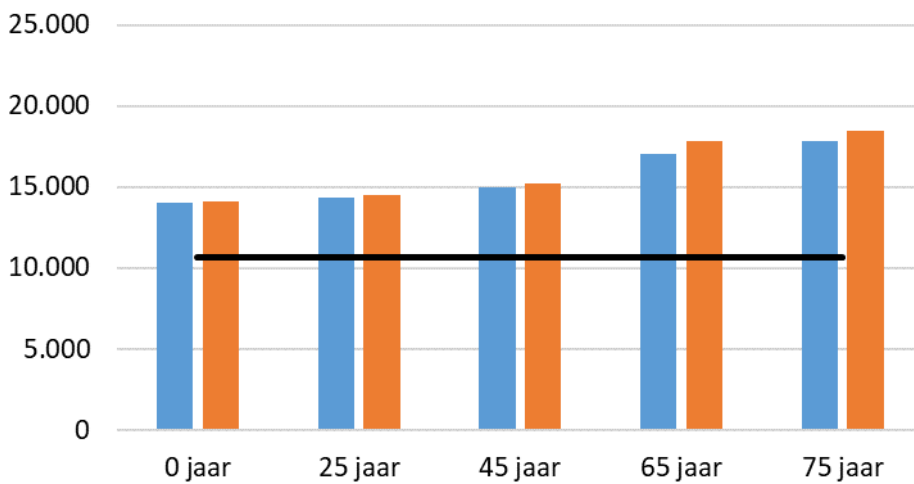
Salaris: 55K, goed weer scenario

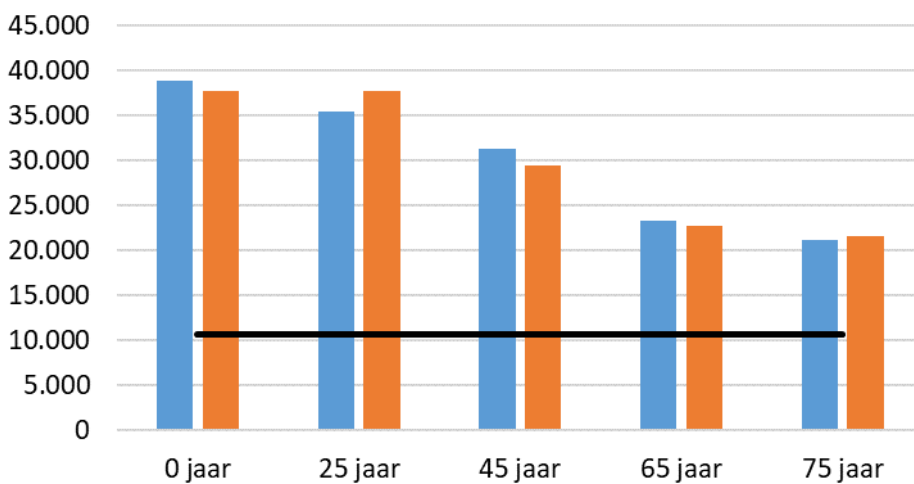
Salaris: 25K, verwacht scenario

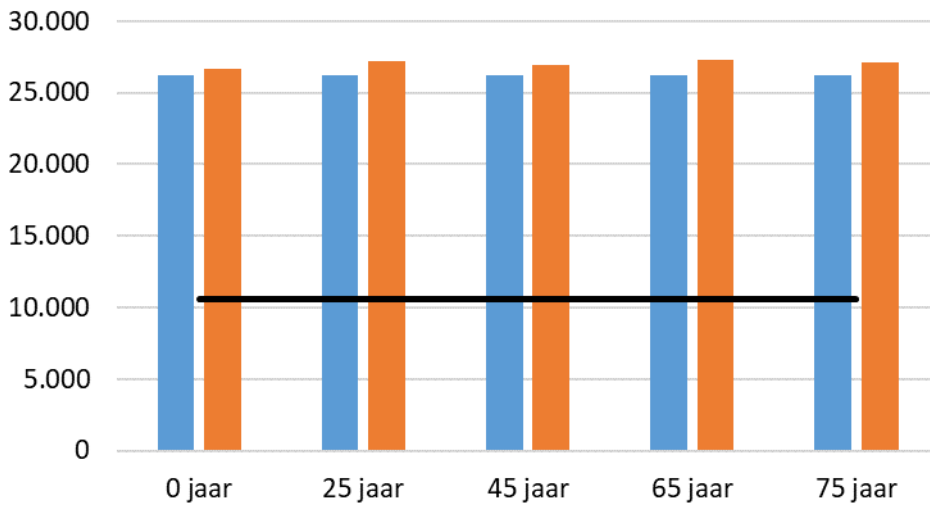
Salaris: 25K, slecht weer scenario

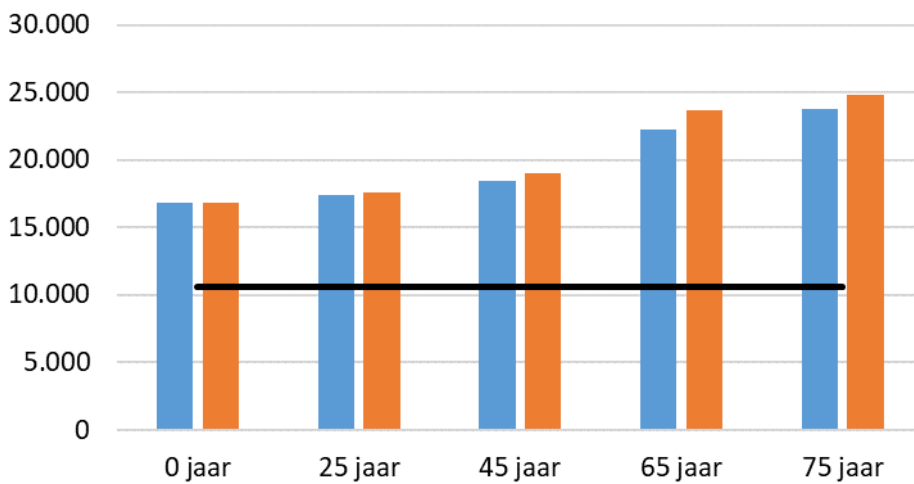
Salaris: 25K, goed weer scenario

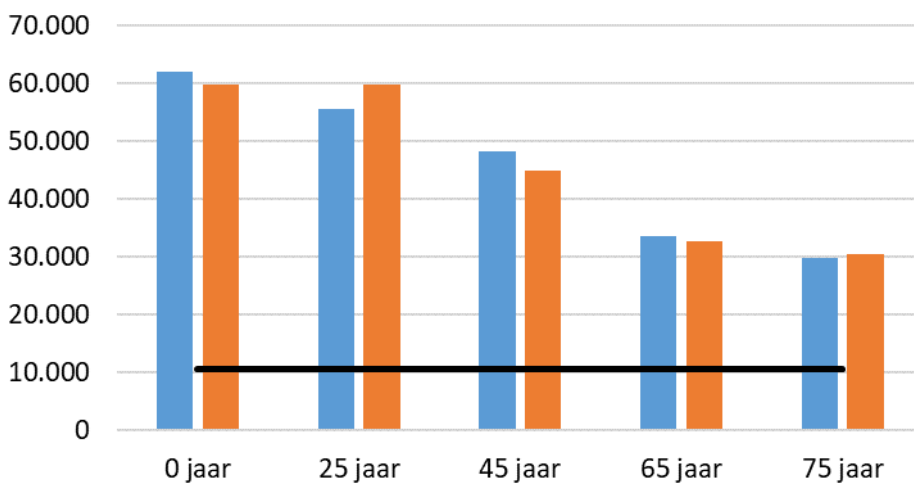
Salaris: 35K, verwacht scenario

Salaris: 35K, slecht weer scenario

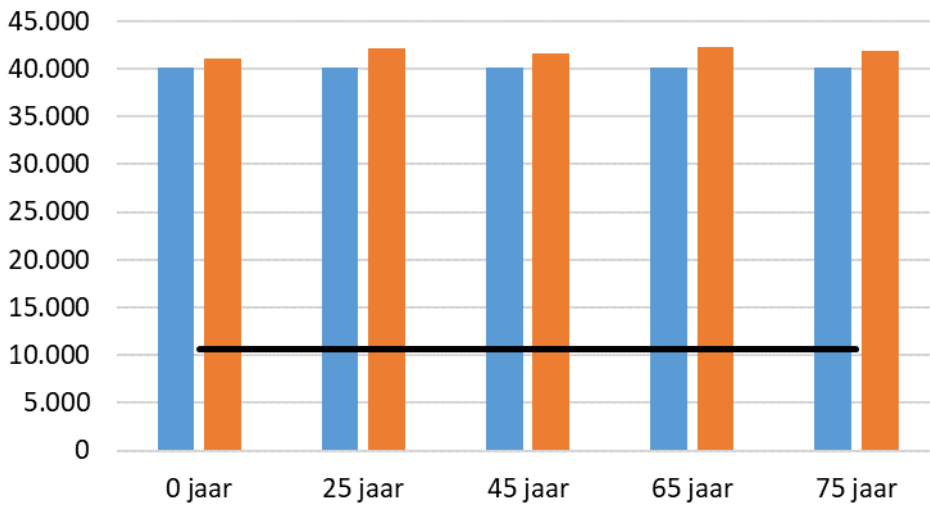

Salaris: 35K, goed weer scenario

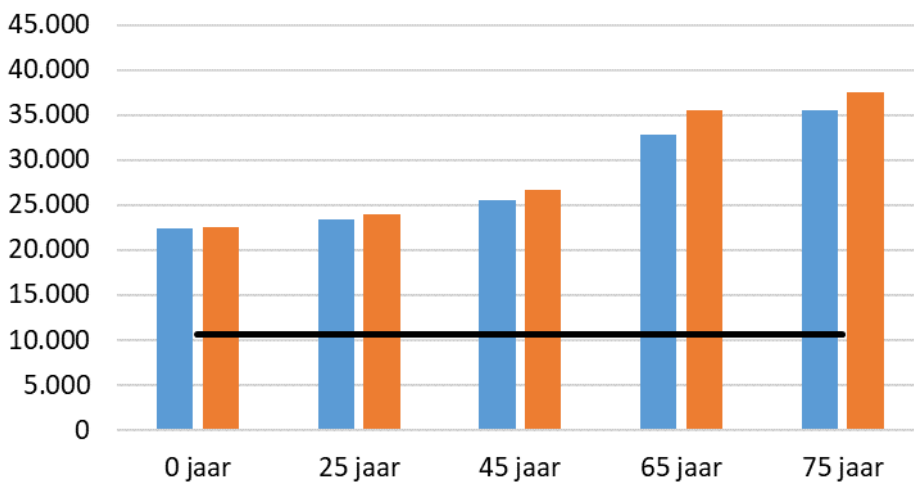

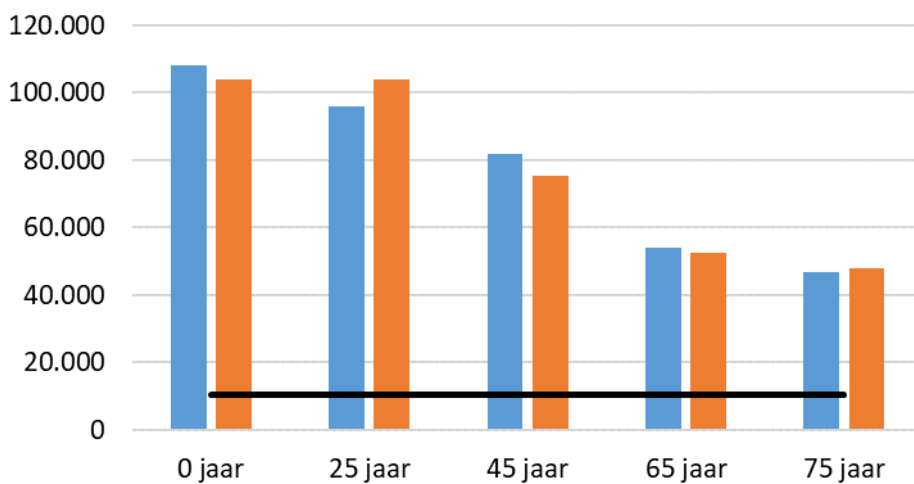
Salaris: 55K, verwacht scenario

Salaris: 55K, slecht weer scenario

Salaris: 55K, goed weer scenario

Appendix: Gemiddelde pensioenuitkering voor maatmensen

Deze appendix vermeldt de gemiddelde uitkering inclusief AOW (van een gehuwde) gedurende de pensioenperiode bij maatmensen met een bruto inkomen van 35.000 euro. De uitkeringen zijn afgerond op 100 euro. De hoogte van de uitkeringen in een verwacht scenario bij fonds L en M zijn gestandaardiseerd op 70% middelloon, omdat de hoogte voor de verschillende cohorten niet eenduidig is. De gerapporteerde pensioeninkomens in verwachte, ongunstige en gunstige scenario's betreffen de volgende drie percentielen: p50, p5 en p 95. Ongunstig en gunstig wordt ook wel slecht weer en goed weer genoemd.

Pensioenfonds A						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	30.100	28.300	27.200	25.800	25.000
	VKV	28.000	28.600	28.100	27.200	25.900
Ongunstig						
	FTK	17.000	17.200	18.100	20.800	22.200
	VKV	16.300	16.800	17.700	20.900	22.100
Gunstig						
	FTK	105.500	81.600	56.000	33.700	29.200
	VKV	75.000	72.900	59.600	40.400	32.600
Pensioenfonds B						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	huidig	32.400	30.800	29.300	27.800	27.500
	VKV	31.400	31.900	30.400	29.500	28.600
Ongunstig						
	FTK	17.800	18.500	19.300	23.100	25.100
	VKV	17.000	17.700	19.200	23.200	24.700
Gunstig						
	FTK	114.300	86.000	57.600	35.000	31.100
	VKV	98.700	94.000	61.400	41.900	35.300
Pensioenfonds C						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	29.000	27.100	27.500	28.000	27.700
	VKV	28.100	28.000	28.000	28.600	28.200
Ongunstig						
	FTK	17.000	17.300	18.600	22.200	24.100
	VKV	16.300	16.900	18.000	22.500	24.600
Gunstig						
	FTK	86.400	65.000	50.000	35.900	32.400
	VKV	77.600	69.000	56.700	40.000	34.300

Pensioenfond D						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	30.600	24.700	25.100	26.500	27.500
	VKV	31.500	25.400	25.300	27.000	28.100
Ongunstig						
	FTK	19.700	17.600	18.600	23.500	25.700
	VKV	19.600	17.500	18.700	23.900	26.000
Gunstig						
	FTK	57.700	41.300	37.000	31.200	30.600
	VKV	65.500	45.800	38.100	31.300	30.900
Pensioenfond E						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	28.100	24.600	25.700	27.000	28.100
	VKV	31.000	27.200	26.900	27.800	28.700
Ongunstig						
	FTK	17.100	16.200	17.100	22.500	25.200
	VKV	18.000	17.100	17.900	23.400	25.800
Gunstig						
	FTK	66.700	53.100	46.300	34.600	32.700
	VKV	83.800	63.600	48.600	34.800	33.600
Pensioenfond F						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	21.100	19.500	21.600	25.600	26.900
	VKV	20.400	18.900	21.200	25.600	27.100
Ongunstig						
	FTK	15.100	14.700	16.400	21.800	24.200
	VKV	14.900	14.500	16.400	22.600	25.100
Gunstig						
	FTK	35.500	30.400	30.800	29.300	29.300
	VKV	34.600	29.100	30.000	29.300	29.500
Pensioenfond G						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	27.000	24.500	25.300	26.700	27.700
	VKV	27.900	25.100	25.200	27.200	28.400
Ongunstig						
	FTK	18.500	17.600	18.700	23.600	25.900
	VKV	18.200	17.400	18.400	23.900	26.100
Gunstig						
	FTK	47.800	40.800	37.400	31.500	30.700
	VKV	55.000	46.000	38.800	32.000	31.600

Pensioenfonds H						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	27.800	24.300	25.100	26.300	27.500
	VKV	32.600	26.400	25.700	27.900	28.000
Ongunstig						
	FTK	18.100	17.000	18.100	22.300	24.600
	VKV	18.300	17.100	18.200	24.100	25.600
Gunstig						
	FTK	52.500	42.500	38.600	31.600	30.700
	VKV	94.200	57.500	42.200	33.500	31.600
Pensioenfonds I						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK		45.800	39.500	42.100	42.100
	VKV		42.500	40.800	42.200	43.700
Ongunstig						
	FTK		24.600	26.900	34.100	37.500
	VKV		21.700	24.100	34.700	38.900
Gunstig						
	FTK		156.100	73.000	55.000	48.200
	VKV		113.400	77.500	53.300	50.900
Pensioenfonds J						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	27.700	23.900	24.900	26.600	27.900
	VKV	31.800	26.300	25.700	27.500	28.600
Ongunstig						
	FTK	18.400	17.100	18.300	23.500	25.900
	VKV	18.900	17.400	18.200	24.100	26.100
Gunstig						
	FTK	50.600	39.700	36.200	31.300	31.200
	VKV	77.900	53.800	41.500	32.900	32.500
Pensioenfonds K						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	22.200	18.700	18.500	18.700	18.600
	VKV	23.100	19.200	18.700	18.800	18.900
Ongunstig						
	FTK	15.000	13.900	14.700	16.700	17.300
	VKV	14.700	13.800	14.600	16.900	17.400
Gunstig						
	FTK	47.600	34.100	26.600	21.700	20.400
	VKV	58.300	39.000	27.700	22.300	21.400

Pensioenfonds L						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	25.300	25.300	25.300	25.300	25.300
	VKV	25.100	26.100	26.000	26.200	26.100
Ongunstig						
	FTK	17.000	17.500	18.800	22.000	23.200
	VKV	16.900	17.700	19.500	23.400	24.200
Gunstig						
	FTK	52.200	48.400	41.800	31.200	28.400
	VKV	50.700	48.800	39.000	30.200	28.600
Pensioenfonds M						
Verwacht		0 jaar	25 jaar	45 jaar	65 jaar	75 jaar
	FTK	26.200	26.200	26.200	26.200	26.200
	VKV	26.700	27.200	27.000	27.300	27.100
Ongunstig						
	FTK	16.800	17.400	18.500	22.300	23.700
	VKV	16.900	17.600	19.000	23.700	24.800
Gunstig						
	FTK	61.900	55.600	48.100	33.600	29.800
	VKV	59.700	59.800	44.800	32.600	30.400